

Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра «Міжнародні економічні відносини та іноземних мов»

«Допущено до захисту»

Зав. кафедрою МЕВтаІМ

д.е.н., професор

_____ Іван МИЦЕНКО
«____» _____ 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
на тему:
«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЇЇ ДОСВІДУ В УКРАЇНІ»

Виконала здобувачка вищої освіти

4 курсу, групи МЕВ-22

ОПП «Міжнародні економічні
відносини»

спеціальності 292 «Міжнародні
економічні відносини»

_____ Каретна В.С.

«____» _____ 2026 р.

Керівник роботи

д.е.н., професор

_____ Іван Миценко

«____» _____ 2026 р.

Рецензент _____

Центральноукраїнський національний технічний університет

Факультет економічний

Кафедра Міжнародних економічних відносин та іноземних мов

Рівень вищої освіти Бакалавр

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Іван МИЦЕНКО

«_____» _____ 2026 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКА) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧКИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Каретної Вероніки Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи

Економічний розвиток Республіки Корея та перспективи використання її досвіду в Україні

2. Керівник роботи

_____ Миценко Іван Михайлович, д.е.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

3. Строк подання роботи до захисту _____

4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи Метою є дослідження особливостей економічного розвитку Республіки Корея, аналіз чинників її економічного успіху та визначення перспектив використання південнокорейського досвіду для розвитку та післявоєнного відновлення України.

Завдання: дослідити історичні передумови формування економічної моделі Республіки Корея; проаналізувати особливості економічного розвитку Південної Кореї на різних етапах її становлення; охарактеризувати сучасний стан економіки Республіки Корея на основі основних макроекономічних показників; дослідити інвестиційну привабливість та зовнішньоекономічну діяльність Південної Кореї; проаналізувати стан і перспективи економічного співробітництва між Україною та Республікою Корея; визначити можливості адаптації економічного досвіду Південної Кореї для розвитку української економіки; охарактеризувати перспективи участі Республіки Корея у післявоєнному відновленні України..

5. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Розділ 1	проф. Миценко І.М.		
Розділ 2	проф. Миценко І.М.		
Розділ 3	проф. Миценко І.М.		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми і об'єкта дослідження, призначення наукового керівника	02.02.2026-13.02.2026	
2	Розробка завдання на кваліфікаційну роботу, складання календарного плану його виконання	16.02.2026-06.03.2026	
3	Опрацювання навчальної та наукової літератури і складання плану роботи	09.03.2026-10.04.2026	
4	Проведення наукових досліджень, обробка фактичного матеріалу	13.04.2025-08.05.2026	
5	Написання тексту 1-го розділу роботи та подання його на рецензування керівникові	11.05.2026-17.05.2026	
6	Написання тексту 2-го розділу роботи та подання його на рецензування керівникові	18.05.2026-31.05.2026	
7	Написання тексту 3-го розділу роботи та подання його на рецензування керівникові	01.06.2026-07.06.2026	
8	Усунення недоліків, написання остаточного варіанта тексту, оформлення кваліфікаційної роботи	08.06.2026-11.06.2026	
9	Перевірка на плагіат	12.06.2026-16.06.2026	
10	Отримання відгуку наукового керівника	17.06.2026-21.06.2026	
11	Рецензування кваліфікаційної роботи	22.06.2026-25.06.2026	
12	Захист кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії		

Дата видачі завдання

« ____ » _____ 2026 року

Підпис керівника

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання прийнято до виконання

« ____ » _____ 2026 року

Підпис здобувача

Анотація

Економічний розвиток Республіки Корея та перспективи використання її досвіду в Україні. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття вищої освіти ступеня “бакалавр” за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» – Центральноукраїнський національний технічний університет. – Кропивницький. – 2026.

У бакалаврській роботі досліджено особливості економічного розвитку Республіки Корея, основні чинники її економічного зростання та сучасний стан українсько-корейського економічного співробітництва. Проаналізовано історичні передумови становлення економічної моделі Південної Кореї, етапи її економічної трансформації, сучасні макроекономічні показники, інвестиційну привабливість та зовнішньоекономічну діяльність країни.

Окрему увагу приділено дослідженню економічних відносин між Україною та Республікою Корея, перспективам участі південнокорейської сторони у післявоєнному відновленні України, а також можливостям адаптації успішного економічного досвіду Південної Кореї до українських реалій. На основі проведеного аналізу визначено основні напрями використання корейської моделі економічного розвитку для модернізації української економіки, підвищення її конкурентоспроможності та залучення іноземних інвестицій.

Ключові слова: Республіка Корея, Південна Корея, економічний розвиток, економічна модель, інвестиції, зовнішньоекономічна діяльність, українсько-корейське співробітництво, післявоєнне відновлення, економічна модернізація.

Abstract

Economic Development of the Republic of Korea and Prospects for Applying Its Experience in Ukraine. – Manuscript.

Qualifying bachelor's thesis for the degree of higher education in the educational and professional program "International Economic Relations" in the specialty "International Economic Relations". – Central Ukrainian National Technical University. - Kropyvnytskyi. - 2026.

This bachelor's thesis examines the features of the economic development of the Republic of Korea, the key factors behind its economic growth, and the current state of Ukrainian-Korean economic cooperation. The study analyzes the historical prerequisites for the formation of South Korea's economic model, the stages of its economic transformation, contemporary macroeconomic indicators, investment attractiveness, and the country's foreign economic activity.

Particular attention is paid to the analysis of economic relations between Ukraine and the Republic of Korea, the prospects for South Korea's participation in the post-war reconstruction of Ukraine, as well as the possibilities of adapting South Korea's successful economic experience to Ukrainian realities. Based on the conducted analysis, the main directions for applying the Korean model of economic development to the modernization of Ukraine's economy, increasing its competitiveness, and attracting foreign investment have been identified.

Keywords: Republic of Korea, South Korea, economic development, economic model, investment, foreign economic activity, Ukrainian-Korean cooperation, post-war reconstruction, economic modernization.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. КОРЕЙСЬКИЙ ПІВОСТРІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ: ПОЛІТИЧНИЙ ПОДІЛ ТА СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДВОХ ДЕРЖАВ	8
1.1. Історіографія та джерельна база дослідження корейської проблеми .	8
1.2. Наслідки Корейської війни та формування протилежних моделей розвитку двох корейських держав	13
1.3. Розвиток Республіки Корея в післявоєнний період	19
Висновки до розділу.....	24
РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	26
2.1. Сучасний економічний розвиток та інвестиційна привабливість Республіки Корея	26
2.2. Сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності Республіки Корея	36
2.3. Інвестиційно-економічне співробітництво України та Республіки Корея.....	45
Висновки до розділу.....	53
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-КОРЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	55
3.1. Перспективи адаптації економічного досвіду Республіки Корея для розвитку України	55
3.2. Перспективи українсько-корейського співробітництва у процесі післявоєнного відновлення України	59
Висновки до розділу.....	63
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації, посилення міжнародної економічної конкуренції та необхідності структурної модернізації національних економік особливої актуальності набуває вивчення успішного досвіду країн, які змогли досягти значного економічного прориву за відносно короткий історичний період. Одним із найяскравіших прикладів такої трансформації є Республіка Корея, яка після руйнівних наслідків Корейської війни змогла пройти шлях від економічно відсталого аграрного держави до однієї з провідних високотехнологічних економік світу. Сьогодні Південна Корея посідає важливе місце у світовій економіці, демонструючи високі показники валового внутрішнього продукту, інвестиційної привабливості, міжнародної конкурентоспроможності та технологічного розвитку.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що в умовах сучасних економічних і безпекових викликів Україна потребує ефективної моделі економічного відновлення, структурної модернізації та довгострокового розвитку. У цьому контексті досвід Республіки Корея є особливо цінним, оскільки демонструє можливість успішного економічного зростання навіть за умов обмежених природних ресурсів, складної геополітичної ситуації та післявоєнного відновлення. Крім того, сучасний етап розвитку українсько-корейських відносин, зокрема активізація співпраці у сфері інвестицій, інфраструктурних проєктів та післявоєнної відбудови України, надає дослідженню практичної значущості.

Ступінь наукової розробленості теми є достатньо широким. Питання економічного розвитку Республіки Корея досліджували як зарубіжні, так і українські науковці. Значний внесок у вивчення економічної трансформації Південної Кореї зробили М. Сет, Е. Фогель, А. Колі, Б. Кім та інші, які аналізували особливості індустріалізації, державного регулювання економіки, інвестиційної політики та ролі експорту в економічному зростанні країни.

Окремі аспекти українсько-корейського співробітництва також висвітлюються в сучасних наукових та аналітичних джерелах. Разом із тим питання адаптації південнокорейського економічного досвіду до сучасних українських умов, особливо в контексті післявоєнного відновлення, потребує подальшого комплексного дослідження.

Метою бакалаврської роботи є дослідження особливостей економічного розвитку Республіки Корея, аналіз чинників її економічного успіху та визначення перспектив використання південнокорейського досвіду для розвитку та післявоєнного відновлення України.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

- дослідити історичні передумови формування економічної моделі Республіки Корея;
- проаналізувати особливості економічного розвитку Південної Кореї на різних етапах її становлення;
- охарактеризувати сучасний стан економіки Республіки Корея на основі основних макроекономічних показників;
- дослідити інвестиційну привабливість та зовнішньоекономічну діяльність Південної Кореї;
- проаналізувати стан і перспективи економічного співробітництва між Україною та Республікою Корея;
- визначити можливості адаптації економічного досвіду Південної Кореї для розвитку української економіки;
- охарактеризувати перспективи участі Республіки Корея у післявоєнному відновленні України.

Об'єктом дослідження є економічний розвиток Республіки Корея як приклад успішної економічної модернізації.

Предметом дослідження є особливості економічної моделі Республіки Корея, механізми її розвитку, а також перспективи використання цього досвіду в умовах сучасного розвитку та післявоєнного відновлення України.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема історичний метод — для аналізу етапів економічного становлення Республіки Корея; порівняльний метод — для зіставлення економічних моделей України та Південної Кореї; статистичний метод — для аналізу макроекономічних показників, інвестиційних потоків і зовнішньоторговельної динаміки; аналітичний метод — для оцінки економічних тенденцій; системний підхід — для комплексного дослідження взаємозв'язків між економічними, політичними та інституційними чинниками розвитку.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, офіційні статистичні дані Світового банку, Міжнародного валютного фонду, UNCTAD, Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), матеріали Міністерства закордонних справ України, урядових структур Республіки Корея, а також аналітичні та інформаційні джерела з питань економічного розвитку та міжнародного співробітництва.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання висновків дослідження для формування рекомендацій щодо економічної модернізації України, розвитку українсько-корейського економічного партнерства та залучення південнокорейського досвіду до процесів післявоєнного відновлення.

Структура кваліфікаційної роботи побудована відповідно до логіки дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури з 34 найменувань, 7 рисунків та 2 таблиць. Загальна кількість сторінок – 71.

РОЗДІЛ 1. КОРЕЙСЬКИЙ ПІВОСТРІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ: ПОЛІТИЧНИЙ ПОДІЛ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДВОХ ДЕРЖАВ

1.1 Історіографія та джерельна база дослідження корейської проблеми

Політична еволюція Корейського півострова у другій половині ХХ — на початку ХХІ століття відзначається наявністю затяжного регіонального конфлікту, у межах якого переплітаються стратегічні інтереси провідних держав світу. Корейське питання і сьогодні залишається невирішеним, тоді як напружені взаємини між Корейською Народно-Демократичною Республікою та Республікою Корея й надалі істотно впливають на стан безпеки в Азійсько-Тихоокеанському регіоні.

Складність цієї проблематики пояснюється наявністю глибоких ідеологічних, військово-політичних та економічних розбіжностей між двома корейськими державами, які додатково посилюються через вплив зовнішніх політичних гравців, зокрема Сполучених Штатів Америки, Китаю, Російської Федерації та Японії. Незважаючи на численні дипломатичні спроби врегулювання, серед яких міжкорейські саміти та багатосторонні переговорні механізми, досягнення стабільного миру залишається малоімовірним. Особливе занепокоєння міжнародного співтовариства спричиняє розвиток ядерного та ракетного потенціалу КНДР, що стало підґрунтям для запровадження міжнародних санкційних обмежень. Водночас Південна Корея продовжує розвивати стратегічне співробітництво із західними партнерами та концентрує увагу на посиленні власної обороноздатності. Як наголошує американський історик Брюс Камінгс, сучасна конфігурація корейського конфлікту значною мірою сформувалася внаслідок історичного розмежування півострова та геополітичного суперництва великих держав після завершення Другої світової війни [1]. Унаслідок цього Корейський півострів продовжує залишатися одним із найнестабільніших геополітичних просторів сучасності.

Беручи до уваги тривалість конфлікту та його суттєвий вплив на міжнародну систему безпеки, проблематика Кореїського півострова стала об'єктом ґрунтовного наукового аналізу представників різних галузей гуманітарного знання, зокрема історії, політології та соціології. Дослідження зазначеної тематики здійснюються не лише в межах обох корейських держав, а й у наукових колах багатьох країн світу. Сучасна історіографічна база охоплює широкий спектр праць, присвячених вивченню історичних передумов конфлікту, особливостей процесів державотворення на півострові, а також становлення й еволюції соціально-економічних моделей розвитку Північної та Південної Кореї.

Серед політологічних досліджень, що висвітлюють корейську проблематику, важливе місце посідають праці західних науковців. Зокрема, Віктор Ча у своїй праці «The Impossible State: North Korea, Past and Future» досліджує специфіку політичного режиму КНДР, особливості її зовнішньополітичної поведінки та чинники, що сприяють збереженню міжнародної напруги навколо ядерної проблематики [2]. Значну увагу геополітичному аспекту конфлікту приділяють і інші дослідники, які розглядають Кореїський півострів як один із ключових осередків міжнародної безпекової нестабільності.

Українські науковці також активно вивчають цю проблематику в контексті міжнародних відносин та глобальної безпеки. Значний внесок у розробку цього напрямку зробили Н. С. Франчук, І. С. Погорєлов, С. О. Шергін, О. В. Шевчук, С. В. Пронь та інші дослідники, у працях яких аналізуються міжнародно-політичні аспекти конфлікту та його роль у сучасній системі міжнародних відносин.

На окрему увагу заслуговують праці представників південнокорейської історіографії, у яких детально досліджуються внутрішньополітичні трансформації на Кореїському півострові, проблеми міжкорейської взаємодії,

перспективи потенційного об'єднання, а також вплив зовнішньополітичних факторів на розвиток регіональної ситуації. У межах історичного аналізу доцільно також звернутися до досліджень Джона Льюїса Геддіса, який підкреслює, що корейський конфлікт став одним із перших масштабних проявів глобального суперництва між США та СРСР у період холодної війни [3].

Отже, аналіз наукових джерел свідчить про комплексний характер підходів до вивчення корейського питання, що охоплюють історичний, політичний, економічний і соціокультурний аспекти. Дослідники розглядають цей конфлікт як у площині внутрішньодержавних процесів, так і в ширшому міжнародному контексті, акцентуючи на стратегічному значенні Корейського півострова для підтримання глобальної стабільності. Переважна більшість наукових праць об'єднана прагненням до пошуку ефективних механізмів мирного врегулювання конфлікту через активізацію дипломатичного діалогу між сторонами та поглиблення міжнародної співпраці за участю провідних держав світу.

В історіографічному осмисленні обраної проблематики доцільно виокремити кілька ключових напрямів, які відображають різні аспекти дослідження корейського конфлікту. Один із таких напрямів пов'язаний із вивченням процесів становлення систем державного управління на Корейському півострові. У зв'язку із закритим характером політичного режиму Корейської Народно-Демократичної Республіки та суттєвими обмеженнями доступу до внутрішніх інформаційних ресурсів, значна частина наукових праць зосереджується на аналізі державотворчих процесів, інституційного розвитку та демократичних перетворень у Республіці Корея. Вагомий внесок у дослідження зазначених процесів зробили В. І. Денісов, А. В. Торкунов, К. В. Асмолов, В. Ф. Лі та інші дослідники, які приділяли увагу формуванню політичної системи Південної Кореї, модернізації державного управління та політичним реформам.

Окремий напрям наукових досліджень охоплює питання розвитку політичної взаємодії між Україною та Республікою Корея. У цьому контексті особливу наукову цінність становлять праці українських учених, серед яких М. А. Шульга, В. Є. Пилипенко, В. О. Скворець, М. А. Павловський та інші, які аналізували становлення дипломатичних відносин між двома державами, перспективи розвитку двостороннього політичного діалогу, а також специфіку українсько-корейського співробітництва в умовах сучасних міжнародних трансформацій.

Важливе місце в дослідженні корейської проблематики належить працям західних учених, що пояснюється стратегічною роллю Азійсько-Тихоокеанського регіону у зовнішньополітичних пріоритетах Сполучених Штатів Америки та держав Західної Європи. Саме з цієї причини американська наукова школа приділяє значну увагу дослідженню історичних витоків корейського конфлікту, сучасного стану міжкорейських відносин та можливих сценаріїв подальшого розвитку подій на півострові. Серед провідних дослідників у цій сфері варто назвати Віктора Ча, Майкла Армакоста, Дугласа Паала, Мортон Абрамовіца, Френсіса Фукуяму, Чака Гейгела та Селіга Гаррісона, чий наукові праці присвячені геополітичному значенню Корейського півострова, питанням міжнародної безпеки та перспективам мирного врегулювання конфлікту [1; 2; 4].

Американські науковці, досліджуючи історію корейського конфлікту другої половини XX століття, акцентують увагу на кількох фундаментальних питаннях. Передусім ідеться про перспективи можливого об'єднання Північної та Південної Кореї, а також про внутрішні й зовнішні фактори, що ускладнюють реалізацію такого сценарію. Однією з ключових перешкод, з точки зору північнокорейського політичного керівництва, традиційно вважається військова присутність Сполучених Штатів на території Південної Кореї. Окрім цього, дослідники наголошують на конфронтаційному характері політики обох

корейських держав, що суттєво зменшує можливості для конструктивного політичного діалогу. Значна увага також приділяється ролі Китаю та Японії як впливових регіональних акторів, які мають істотний політичний, економічний і безпековий вплив на розвиток міжкорейських відносин.

Джерельна база дослідження характеризується достатньою широтою та репрезентативністю, оскільки включає офіційні нормативно-правові документи, міжнародні угоди, а також праці політичних діячів, які відображають ідеологічні засади відповідної історичної епохи. До ключових джерел належить Конституція Корейської Народно-Демократичної Республіки, у якій закріплено основні принципи державного устрою КНДР [5]. Важливим джерелом для розуміння ідеологічних основ північнокорейської державності є праця Кім Чен Іра, присвячена концепції чучхе [6]. Серед міжнародно-правових документів особливе значення мають угода між СРСР і КНДР щодо правового співробітництва у цивільних, сімейних і судових справах [7], а також Спільна декларація Північної та Південної Кореї 1992 року, яка відображає прагнення сторін до мирного врегулювання конфлікту [8].

Наявний комплекс джерел дає змогу всебічно простежити еволюцію корейського питання в другій половині XX століття, визначити основні етапи розвитку конфлікту та проаналізувати чинники, що впливали на його трансформацію. Водночас оцінка сучасного стану наукового опрацювання цієї проблематики свідчить про значний дослідницький інтерес, однак водночас виявляє окремі прогалини. Зокрема, актуальним залишається створення комплексного узагальнювального дослідження, яке поєднувало б історико-політичний аналіз із практичними підходами до інтеграції тематики корейського конфлікту в освітній процес.

Отже, історіографічний аналіз дає підстави розглядати проблему Корейського півострова як складне багатовимірне явище, що потребує комплексного міждисциплінарного підходу. Дослідження цієї тематики

охоплюють питання міжнародних відносин, державотворчих процесів, геополітичного суперництва, регіональної безпеки та дипломатичної взаємодії. Разом із тим в українському науковому та освітньому середовищі зазначена проблематика поки що не отримала достатнього системного висвітлення, що створює широкі можливості для подальших досліджень як у науковому, так і в педагогічному вимірах.

1.2 Наслідки Корейської війни та формування протилежних моделей розвитку двох корейських держав

Корейська війна 1950–1953 років стала однією з найбільш трагічних сторінок в історії Корейського півострова другої половини XX століття. Цей збройний конфлікт не лише остаточно закріпив територіально-політичний поділ Кореї на дві самостійні держави — Корейську Народно-Демократичну Республіку та Республіку Корея, — а й спричинив формування глибоких політичних, ідеологічних і соціальних суперечностей, наслідки яких залишаються актуальними й у сучасних міжнародних відносинах [9]. Війна остаточно оформила ідеологічне протистояння між комуністичною Північною Кореєю та капіталістично орієнтованою Південною Кореєю, кожна з яких у подальшому формувала власну модель політичного устрою, державного управління та економічного розвитку в умовах глобального суперництва періоду холодної війни [10].

Попри завершення активних бойових дій у 1953 році, конфлікт фактично не був остаточно врегульований, оскільки сторони не уклали повноцінного мирного договору. Підписання угоди про перемир'я стало лише механізмом тимчасового припинення бойових дій, не усунувши ключових політичних суперечностей між сторонами [11]. Це зберегло відкритим питання перспектив об'єднання Корейського півострова та визначення майбутньої моделі міжкорейських взаємин. Унаслідок цього наслідки війни продовжують

справляти вагомий вплив на політичну, соціальну та безпекову ситуацію в регіоні.

Корейський конфлікт став одним із ключових чинників формування напруженого політичного середовища на півострові, яке неодноразово провокувало міжнародні кризові ситуації. Значною мірою це було зумовлено активним залученням провідних світових держав, що підтримували протилежні сторони конфлікту, трансформували локальне протистояння в один із перших масштабних конфліктів епохи холодної війни [3].

Після проголошення у 1948 році двох незалежних державних утворень — Корейської Народно-Демократичної Республіки та Республіки Корея — обидва уряди розпочали активне нарощування військового потенціалу. Питання національної безпеки, територіального контролю та перспектив майбутнього об'єднання стали центральними елементами державної політики обох країн.

Упродовж 1949 — першої половини 1950 року вздовж 38-ї паралелі, яка виконувала функцію демаркаційної межі між двома корейськими державами, систематично відбувалися збройні прикордонні інциденти. За різними історичними оцінками, кількість таких зіткнень коливалася в межах від 1274 до 1836 випадків, що свідчило про поступове загострення ситуації та критично високий рівень військово-політичної напруги в регіоні [9].

Активна стадія Корейської війни розпочалася 25 червня 1950 року, коли війська Корейської Народної Армії перетнули 38-му паралель і розпочали наступальні дії на території Південної Кореї. Питання щодо безпосереднього ініціатора війни протягом тривалого часу залишалося предметом гострих історіографічних дискусій. Радянська та північнокорейська історіографічна традиція покладала відповідальність за початок конфлікту на південнокорейську сторону. Водночас переважна більшість сучасних західних, південнокорейських, а також частина сучасних російських дослідників

дотримуються позиції, відповідно до якої саме Північна Корея ініціювала військовий наступ [10].

Завершення активної фази війни відбулося 27 липня 1953 року, коли в Пханмунчжомі було підписано Угоду про перемир'я. Цей документ став важливим етапом у припиненні збройного протистояння та був укладений між представниками Корейської Народно-Демократичної Республіки, Китайської Народної Республіки та командування військ Організації Об'єднаних Націй [11]. Документ передбачав припинення вогню, створення демілітаризованої зони між двома державами, а також формування механізмів міжнародного контролю за дотриманням умов перемир'я.

Попри важливість цієї угоди, її підписання не означало юридичного завершення війни, оскільки повноцінний мирний договір так і не був укладений. У результаті Корейський півострів залишився політично розділеним, а демілітаризована зона перетворилася на символ тривалого міждержавного протистояння між Північною та Південною Кореєю.

Отже, Корейська війна стала визначальним етапом у формуванні сучасної політичної конфігурації Корейського півострова. Її наслідки продовжують істотно впливати на міжкорейські відносини, регіональну систему безпеки та міжнародну політику загалом. Незавершений характер конфлікту, відсутність остаточного мирного врегулювання та збереження геополітичного суперництва між провідними державами світу роблять корейське питання одним із найгостріших викликів сучасних міжнародних відносин.

Після завершення Корейської війни та підписання угоди про перемир'я у 1953 році Республіка Корея та Корейська Народно-Демократична Республіка остаточно утвердилися як два окремі державні утворення, що не визнавали політичної легітимності одна одної та перебували у стані постійної конфронтації. Остаточний поділ Корейського півострова закріпив існування двох відмінних моделей державного розвитку, сформованих на принципово

протилежних ідеологічних засадах. Південна Корея обрала шлях розвитку ринкової економіки та прозахідної політичної орієнтації за підтримки Сполучених Штатів Америки, тоді як Північна Корея формувала соціалістичну модель державності під керівництвом Кім Ір Сена, спираючись на ідеологію чучхе, яка проголошувала принципи самостійності, політичного суверенітету та економічної автономності [1].

Після завершення бойових дій Північна Корея зіткнулася з необхідністю масштабного економічного відновлення, оскільки війна спричинила значні руйнування промислової бази, транспортної інфраструктури та аграрного сектору країни. Одним із перших кроків у цьому напрямі стало впровадження програми післявоєнної реконструкції, орієнтованої на відновлення ключових галузей національного господарства. Важливу роль у реалізації цієї програми відіграла підтримка Радянського Союзу, Китайської Народної Республіки та інших соціалістичних держав, які надали фінансову, матеріально-технічну й кадрову допомогу [12].

Унаслідок міжнародної підтримки та реалізації централізованої економічної політики в КНДР вдалося відновити сотні промислових підприємств, зокрема об'єкти важкої промисловості, енергетичного сектору, металургії та хімічного виробництва. Водночас, попри певні досягнення, економічна реконструкція супроводжувалася збереженням залежності від зовнішньої допомоги, обмеженими темпами технологічного розвитку та поступовим формуванням економічної ізоляції держави [13].

Суттєвим компонентом післявоєнної економічної трансформації стала модернізація аграрного сектору. Керівництво КНДР активно впроваджувало політику кооперативізації сільського господарства, що відповідала принципам соціалістичної моделі централізованого управління економікою. Одночасно реалізовувалися масштабні інфраструктурні проекти, спрямовані на відновлення та розширення іригаційних систем, будівництво дамб, насосних станцій та

інших об'єктів, необхідних для забезпечення продовольчої безпеки держави. Уже наприкінці 1956 року переважна частина сільськогосподарських господарств була інтегрована до кооперативної системи, а до 1958 року процес колективізації завершився повністю [1].

Завершення початкового етапу післявоєнної реконструкції створило передумови для переходу керівництва КНДР до реалізації масштабніших економічних програм. Зокрема, у 1956 році було затверджено п'ятирічний план розвитку народного господарства на 1957–1961 роки, який передбачав прискорення темпів індустріалізації, розвиток важкої промисловості та зміцнення економічної самостійності держави. У межах цієї програми уряд ставив за мету істотне нарощування обсягів промислового виробництва та створення підґрунтя для подальшого впровадження соціалістичних економічних перетворень [14].

Попри окремі позитивні результати, реалізація зазначеної економічної моделі супроводжувалася низкою структурних обмежень. Надмірне зосередження ресурсів на розвитку важкої промисловості, жорстка централізація планування, залежність від зовнішньої підтримки та недостатній рівень технологічного оновлення стали чинниками, що в перспективі негативно позначилися на стабільності економічного розвитку країни. Разом із тим саме цей історичний період став визначальним у формуванні економічної системи КНДР, основні характеристики якої зберігаються й у сучасних умовах.

На початку 1960-х років Кореїська Народно-Демократична Республіка демонструвала вищі економічні показники порівняно з Республікою Корея, що було зумовлено швидкими темпами післявоєнної індустріалізації та масштабною підтримкою з боку соціалістичного блоку [1]. Керівництво Трудової партії Кореї визначило стратегічним завданням трансформацію держави в індустріально розвинену країну, у якій ключова роль відводилася важкій промисловості як фундаменту соціалістичної економічної системи.

Наступним етапом економічної політики КНДР стало ухвалення у 1961 році нового семирічного плану розвитку народного господарства, розрахованого на 1961–1967 роки. Центральною метою цієї програми було створення так званої «самостійної національної економіки», що відповідало ідеологічним засадам чучхе та прагненню до економічної незалежності держави [13]. План передбачав подальше зміцнення позицій важкої промисловості в структурі національної економіки, а також суттєве зростання промислового виробництва й національного доходу. Пріоритетними напрямками економічного розвитку визначалися металургійна галузь, енергетика, машинобудування та хімічна промисловість.

Попри масштабність поставлених цілей, економічна модель КНДР характеризувалася надмірною централізацією управлінських рішень, обмеженими можливостями технологічної модернізації та значною залежністю від політичного керівництва. Хоча на початковому етапі така стратегія забезпечувала високі темпи промислового зростання, у довгостроковій перспективі вона виявила низку структурних дисбалансів, які негативно вплинули на подальший економічний розвиток країни [15].

У цей самий період Республіка Корея обрала принципово інший шлях економічного розвитку. У 1962 році уряд Пак Чон Хі розпочав реалізацію першого п'ятирічного плану економічного розвитку, який став фундаментом для модернізації держави та початку її економічного піднесення [16]. На відміну від північнокорейської командно-адміністративної системи, південнокорейська модель поєднувала активне державне регулювання з функціонуванням ринкових економічних механізмів.

Перший південнокорейський план розвитку включав комплекс заходів, спрямованих на прискорену індустріалізацію країни. Одним із пріоритетних напрямів стала модернізація промислового сектору, зокрема розвиток металургійної галузі, машинобудування та хімічного виробництва. Водночас

стратегічно важливим компонентом економічної політики стала експортна орієнтація, яка передбачала активне освоєння зовнішніх ринків, передусім американського, з метою стимулювання виробництва та забезпечення економічного зростання [17].

Значна увага також приділялася оновленню транспортної та виробничої інфраструктури, включаючи розвиток дорожньої мережі, морських портів та логістичних комплексів. Окремим напрямом реформування стали зміни в аграрному секторі, спрямовані на підвищення продуктивності сільського господарства та забезпечення стабільності продовольчого забезпечення. Важливу роль у впровадженні економічних реформ відігравала держава, яка координувала інвестиційну діяльність, стимулювала розвиток стратегічно важливих галузей і створювала умови для залучення іноземних інвестицій.

Таким чином, уже в 1960-х роках на Корейському півострові сформувалися дві принципово відмінні моделі економічного розвитку. Якщо КНДР обрала курс на централізовану соціалістичну індустріалізацію та економічну автаркію, то Республіка Корея зробила ставку на ринкову модернізацію, експортно орієнтовану економіку та інтеграцію до світового господарства. Саме ця відмінність у стратегічних підходах у подальшому стала одним із ключових чинників формування глибокого економічного розриву між двома корейськими державами.

1.3 Розвиток Республіки Корея в післявоєнний період

Історичний процес становлення Республіки Корея доцільно розпочинати з 1945 року, коли після завершення Другої світової війни Корейський півострів опинився в геополітичній зоні впливу двох наддержав — Сполучених Штатів Америки та Радянського Союзу. Рішення про тимчасове розмежування території Кореї по 38-й паралелі фактично стало передумовою формування на

півострові двох окремих політичних систем, що надалі розвивалися за різними ідеологічними моделями [1].

Важливим етапом у процесі формування південнокорейської державності стало проведення виборів до Національних зборів 10 травня 1948 року. За їхніми результатами було ухвалено конституцію західного зразка, яка поєднувала окремі елементи президентської та парламентської форм державного правління. 20 липня 1948 року першим президентом Республіки Корея було обрано Лі Син Мана, а його офіційна інавгурація у серпні того ж року ознаменувала початок функціонування Першої Республіки [16].

Після звільнення від японського колоніального панування Південна Корея перебувала у вкрай складному соціально-економічному становищі. Значні економічні руйнування, слабкість новостворених державних інституцій та політична нестабільність істотно ускладнювали процес державного будівництва. Водночас уже наприкінці 1940-х років за політичної та фінансової підтримки Сполучених Штатів Америки вдалося частково стабілізувати фінансову систему країни, започаткувати відновлення промислового виробництва та аграрного сектору [17].

Одним із важливих чинників соціально-економічної трансформації стала земельна реформа 1950 року, яка сприяла перерозподілу земельної власності та створенню передумов для розвитку дрібного приватного землеволодіння. Паралельно в країні почав формуватися прошарок великих фінансово-промислових об'єднань, які в подальшому стали ключовими суб'єктами економічного розвитку держави. Проте економічні труднощі, значний рівень безробіття, інфляційні процеси та соціальна нерівність і надалі залишалися джерелами внутрішньої напруги.

Політичний режим Лі Син Мана поступово набував дедалі виразніших авторитарних рис. Намагання утримати владу супроводжувалися звуженням демократичних свобод, переслідуванням опозиційних сил та жорстким

реагуванням на громадські виступи. Значне суспільне невдоволення також викликали прояви корупції, збереження впливу колишніх представників японської колоніальної адміністрації та маніпуляції виборчим процесом [16].

Кульмінацією суспільно-політичної кризи стали президентські вибори, що відбулися 15 березня 1960 року, результати яких значна частина суспільства сприйняла як сфальсифіковані. Це стало поштовхом до масштабного протестного руху, який увійшов в історію як Квітнева революція. Перші акції протесту виникли в місті Масан, після чого хвиля демонстрацій стрімко охопила столицю країни — Сеул. Масовість протестів, активна участь студентської молоді та відмова частини військових підтримати силове придушення виступів призвели до відставки Лі Син Мана та його подальшої еміграції [18].

Після усунення першого президента в Південній Кореї розпочався нетривалий період Другої Республіки, офіційний початок якої припадає на 1960 рік. Президентом держави став Юн Бо Сон, а посаду прем'єр-міністра обійняв Чан Мен. Цей етап характеризувався спробами демократизації політичної системи, активізацією інститутів громадянського суспільства та розширенням політичних прав і свобод. Водночас внутрішня політична нестабільність, складна економічна ситуація та слабкість державних інституцій не дали змоги реалізувати масштабні реформаторські перетворення [18].

Економічний розвиток Південної Кореї у 1950–1960-х роках відбувався в умовах складного післявоєнного відновлення, однак саме цей період став фундаментальним для подальшої модернізації країни. Поступовий перехід від етапу кризового відновлення до індустріального зростання став одним із ключових чинників, що забезпечили економічне піднесення Республіки Корея в наступні десятиліття.

Після завершення Корейської війни 1950–1953 років Республіка Корея опинилася в надзвичайно складних соціально-економічних умовах. Збройний

конфлікт спричинив масштабне руйнування інфраструктурних об'єктів, промислового потенціалу та житлового фонду держави. Значних втрат зазнала транспортна система, зокрема було пошкоджено або знищено залізничні шляхи, мости та автомобільні магістралі. Серйозних руйнувань зазнали також електростанції, промислові підприємства та об'єкти комунального господарства. Значні людські втрати, масове внутрішнє переміщення населення та поява мільйонів біженців істотно ускладнили процес післявоєнної реконструкції країни [1].

Економічна ситуація характеризувалася втратою значної частини промислових і аграрних ресурсів, гострим дефіцитом державних фінансів, високими інфляційними показниками та нестабільністю національної валюти. У перші роки після завершення війни економіка Південної Кореї значною мірою залежала від зовнішньої допомоги, передусім від Сполучених Штатів Америки, які забезпечували масштабну фінансову, продовольчу, технічну та інвестиційну підтримку [17]. Саме американська допомога стала одним із ключових чинників економічної стабілізації держави на початковому етапі післявоєнного відновлення.

У середині 1950-х років уряд Південної Кореї розпочав поступове впровадження внутрішніх економічних реформ, спрямованих на подолання наслідків воєнного конфлікту. Одним із найважливіших заходів стала земельна реформа, яка передбачала перерозподіл земельної власності та передачу земельних ділянок у користування селянам. Цей крок не лише сприяв стабілізації аграрного сектору, а й частково зменшив соціальну напругу в суспільстві, створивши передумови для розвитку сільського господарства як одного з провідних секторів післявоєнної економіки [16].

Паралельно відбувався процес поступового відновлення промислового виробництва та базової інфраструктури. Завдяки державному регулюванню та зовнішньому фінансуванню було відновлено функціонування промислових

підприємств, транспортних об'єктів та основних комунікаційних систем. Попри те, що рівень життя населення залишався низьким, саме в цей період були сформовані передумови для подальшої економічної модернізації держави.

У другій половині 1950-х років почали формуватися великі приватні фінансово-промислові конгломерати, які згодом отримали назву чеболів. За підтримки державної економічної політики ці корпоративні структури отримували доступ до пільгового кредитування, податкових преференцій та інших стимулювальних механізмів, що сприяло їхньому швидкому розвитку [18]. Водночас концентрація значної частини економічних ресурсів у руках великих бізнес-об'єднань поступово створювала передумови для посилення монополізаційних тенденцій в окремих секторах економіки.

Попри численні труднощі, Південна Корея поступово переходила від етапу післявоєнної реконструкції до формування нової моделі економічного розвитку. Визначальну роль у цьому процесі відіграли зовнішня фінансова підтримка, активне державне регулювання економічних процесів, аграрні реформи та поступове створення індустріальної виробничої бази. Водночас соціально-економічна трансформація супроводжувалася політичною нестабільністю, нерівномірністю розподілу ресурсів та загостренням внутрішньосупільних суперечностей.

Зазначені процеси стали підґрунтям для формування нової політико-економічної моделі розвитку, яка поєднувала авторитарні механізми управління з активною економічною модернізацією. Після приходу до влади Пак Чон Хі у 1961 році країна взяла курс на централізоване економічне планування, прискорене здійснення індустріалізації, розвиток експортно орієнтованого виробництва та активне залучення іноземного капіталу [19]. Саме ця стратегія в подальшому стала основою так званого «корейського економічного дива», яке забезпечило трансформацію Південної Кореї з економічно відсталої держави на одного з провідних індустріальних центрів Азійського регіону.

Отже, 1950–1960-ті роки стали для Республіки Корея не лише періодом післявоєнного відновлення, а й етапом формування ключових економічних і політичних механізмів, які визначили стратегічний напрям її подальшого розвитку.

Висновки до розділу

Отже, аналіз історичного розвитку Корейського півострова в другій половині XX століття дає підстави стверджувати, що Корейська війна 1950–1953 років стала ключовим етапом у формуванні сучасної політичної та економічної структури регіону. Саме цей збройний конфлікт остаточно закріпив поділ Кореї на дві окремі держави — Корейську Народно-Демократичну Республіку та Республіку Корея, кожна з яких обрала принципово відмінний шлях суспільно-політичного та економічного розвитку.

Після завершення війни обидві корейські держави зіткнулися з надзвичайно складними викликами повоєнної відбудови, однак підходи до подолання наслідків конфлікту виявилися суттєво різними. Північна Корея здійснювала економічне відновлення в межах соціалістичної моделі господарювання, що базувалася на централізованому плануванні, пріоритетному розвитку важкої промисловості та масштабній підтримці з боку Радянського Союзу, Китайської Народної Республіки й інших держав соціалістичного табору. На початковому етапі така модель забезпечувала досить високі темпи економічного зростання, що певний час дозволяло КНДР випереджати Південну Корею за окремими макроекономічними показниками. Проте надмірна концентрація ресурсів у важкій промисловості, залежність від зовнішньої допомоги, ізоляціоністський курс розвитку та жорстка централізація економічного управління згодом виявили структурні обмеження цієї системи.

На відміну від цього, Республіка Корея, попри складне повоєнне становище, поступово сформувала іншу модель розвитку, орієнтовану на

ринкові механізми, міжнародну економічну підтримку та довгострокову модернізацію. Вагому роль у цьому процесі відіграли фінансова допомога Сполучених Штатів Америки, проведення земельної реформи, державне стимулювання промислового сектору та створення сприятливих умов для розвитку великого національного підприємництва. Хоча політична ситуація в країні протягом тривалого часу залишалася нестабільною, а демократичні інститути перебували на етапі становлення, саме в цей період було закладено фундамент для майбутнього економічного зростання.

Таким чином, уже в перші десятиліття після завершення війни на Корейському півострові сформувалися дві принципово різні моделі державного розвитку, що стали відображенням ширшого геополітичного протистояння між соціалістичним і капіталістичним блоками в умовах холодної війни. Якщо Північна Корея обрала шлях політичної закритості, економічного ізоляціонізму та жорсткого державного контролю, то Південна Корея поступово інтегрувалася до світової економічної системи, що в довгостроковій перспективі забезпечило їй значно ефективніші результати економічного розвитку.

Отже, досліджуваний історичний період має виняткове значення для розуміння сучасного стану корейського питання, оскільки саме тоді сформувалися ключові суперечності, які визначають характер міжкорейських відносин донині. Політичний поділ, ідеологічне протистояння, асиметрія економічного розвитку та залежність від зовнішніх геополітичних акторів сформували сучасну реальність, у межах якої Корейський півострів і сьогодні залишається одним із найбільш напружених регіонів міжнародної політики.

РОЗДІЛ 2 ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

2.1 Сучасний економічний розвиток та інвестиційна привабливість Республіки Корея

Після завершення Корейської війни та встановлення режиму перемир'я економічне становище Республіки Корея залишалося надзвичайно складним. Однією з ключових причин цього стало те, що внаслідок поділу Корейського півострова значна частина промислового потенціалу залишилася на території Північної Кореї, тоді як Південна Корея переважно зберегла аграрний характер економіки з обмеженою виробничою інфраструктурою [17]. Це призвело до дефіциту промислових потужностей, нестачі кваліфікованих кадрів і загального послаблення економічної спроможності новоствореної держави.

Додатковим чинником ускладнення ситуації стало геополітичне становище країни. Республіка Корея фактично перебувала в умовах територіальної ізоляції, оскільки її єдиний сухопутний кордон проходив із Корейською Народно-Демократичною Республікою, з якою зберігався стан постійного політичного та військового протистояння. Така геополітична конфігурація істотно обмежувала можливості розвитку зовнішньої торгівлі, транскордонного економічного співробітництва та ширшої економічної інтеграції.

Упродовж 1950-х років Республіка Корея належала до числа найбідніших держав світу. Показник валового внутрішнього продукту на душу населення залишався вкрай низьким, що відображало глибину економічної кризи та складність післявоєнного відновлювального процесу [16]. У період із 1953 до 1961 року уряд здійснював низку спроб стабілізації економічної ситуації, однак структурні реформи цього етапу не забезпечили очікуваного ефекту. Вирішальним чинником економічного виживання стала масштабна фінансова

підтримка з боку Сполучених Штатів Америки. Американська допомога покривала значну частину бюджетних потреб держави, забезпечувала фінансування імпорту стратегічно важливих товарів, а також сприяла реалізації інфраструктурних та інвестиційних проєктів [1].

Поворотним моментом у розвитку країни стало формування нового економічного курсу, орієнтованого на індустріалізацію та розширення експортного потенціалу. Після завершення етапу малоефективних реформ державне керівництво зосередило увагу на стимулюванні приватного підприємництва, передусім тих бізнес-структур, які мали потенціал для виходу на міжнародні ринки. Нова економічна стратегія базувалася на заохоченні експорту, концентрації внутрішнього капіталу в межах національної економіки та активній державній підтримці великих промислових корпорацій [19; 22].

Особливе місце в цій моделі розвитку посідали великі фінансово-промислові об'єднання, які отримували пільгове кредитування, податкові стимули та адміністративне сприяння з боку держави. Такий механізм взаємодії між державою та великим бізнесом сприяв швидкому нарощуванню промислового виробництва, зростанню експортних показників і формуванню потужного індустріального сектору. Саме в цей історичний період були закладені фундаментальні засади економічної моделі, яка в подальшому отримала назву «корейського економічного дива» [18].

Сучасний економічний розвиток Республіки Корея є переконливим прикладом успішної трансформації держави з післявоєнної економічно залежної країни на одну з провідних економік світу. Одним із ключових індикаторів цієї трансформації виступає валовий внутрішній продукт, який відображає загальний обсяг товарів і послуг, вироблених у межах національної економіки за визначений період (рис. 2.1). Аналіз макроекономічних показників Південної Кореї у XXI столітті дає можливість наочно простежити масштаби

економічного прориву, що став результатом системних реформ, прискореної індустріалізації та активної інтеграції держави у світову економічну систему.

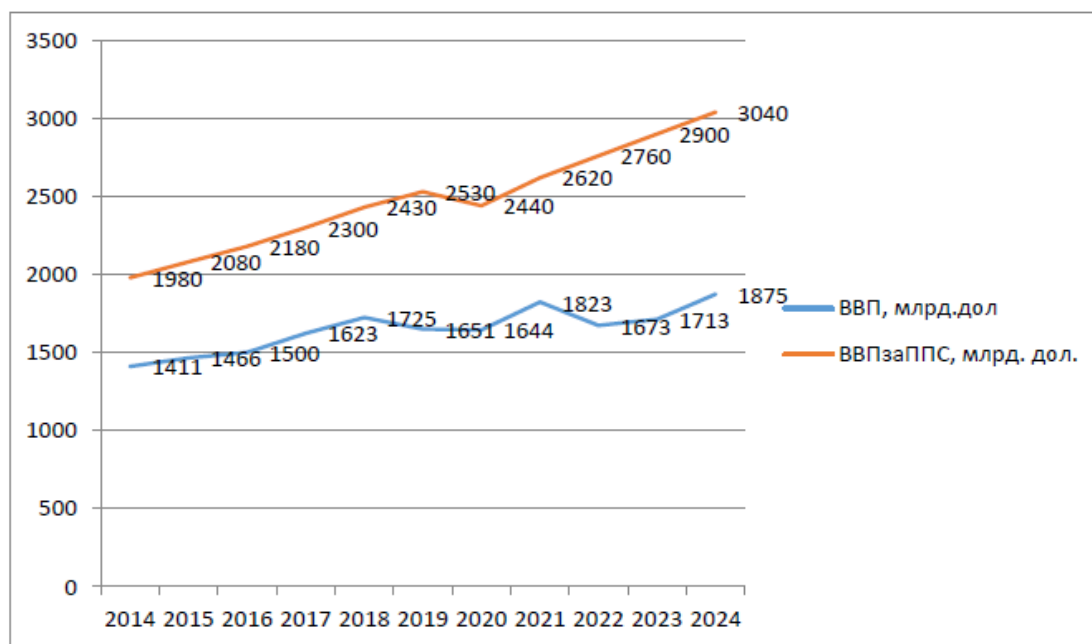

Рис. 2.1 Динаміка розвитку ВВП та ВВП по ППС за 2014-2024 рр., млрд. долл. США.

Джерело: складено автором на основі [21]

Аналіз динаміки макроекономічних показників Республіки Корея за період 2014–2024 років засвідчує стабільне економічне зростання держави, незважаючи на вплив глобальних кризових процесів. Номінальний валовий внутрішній продукт країни зріс із 1,41 трлн дол. США у 2014 році до 1,88 трлн дол. США у 2024 році, що становить приблизно 33 % приросту. Водночас показник валового внутрішнього продукту, розрахований за паритетом купівельної спроможності, демонстрував ще вищі темпи зростання — з 1,98 трлн дол. США до понад 3,0 трлн дол. США, що свідчить про істотне зміцнення реального економічного потенціалу держави.

Певне сповільнення темпів економічного розвитку спостерігалось у 2019–2020 роках, що було зумовлено негативним впливом глобальних економічних труднощів, а також наслідками пандемії COVID-19. Однак уже з 2021 року

економіка Південної Кореї знову продемонструвала позитивну динаміку розвитку, що підтверджує високий рівень стійкості, адаптивності та ефективності її економічної моделі в умовах зовнішніх викликів.

Загалом наведені макроекономічні показники дають підстави стверджувати, що Республіка Корея належить до числа найбільш економічно розвинених держав Азійського регіону, демонструючи успішне поєднання індустріального зростання, технологічної модернізації та активної участі у глобальних економічних процесах.

Попри загальну тенденцію до зростання показників валового внутрішнього продукту та ВВП за паритетом купівельної спроможності, в окремі часові періоди фіксувалося тимчасове зниження цих макроекономічних індикаторів. Подібні коливання можуть свідчити про певне уповільнення економічної активності, що може проявлятися у скороченні споживчого попиту населення, зменшенні обсягів виробництва, зниженні інвестиційної активності суб'єктів господарювання, а також у впливі зовнішніх економічних факторів. Такі зміни нерідко є наслідком міжнародних фінансово-економічних криз, нестабільності на глобальних ринках або наявності внутрішніх структурних дисбалансів у національній економіці.

Одним із ключових індикаторів макроекономічної стабільності є рівень інфляції (рис.2.2), який традиційно визначається за допомогою індексу споживчих цін (ІСЦ). Цей показник відображає річну зміну вартості фіксованого набору товарів і послуг, що входять до структури споживання домогосподарств, і використовується для оцінювання загальної динаміки цін у межах національної економіки. У більшості випадків ІСЦ обчислюється за методикою Ласпейреса, яка ґрунтується на порівнянні поточних цін із цінами базового періоду за умови незмінної структури споживчого кошика. Зазвичай розрахунок здійснюється на основі середньорічних значень, що забезпечує

більш об'єктивне відображення інфляційних процесів упродовж звітного періоду.

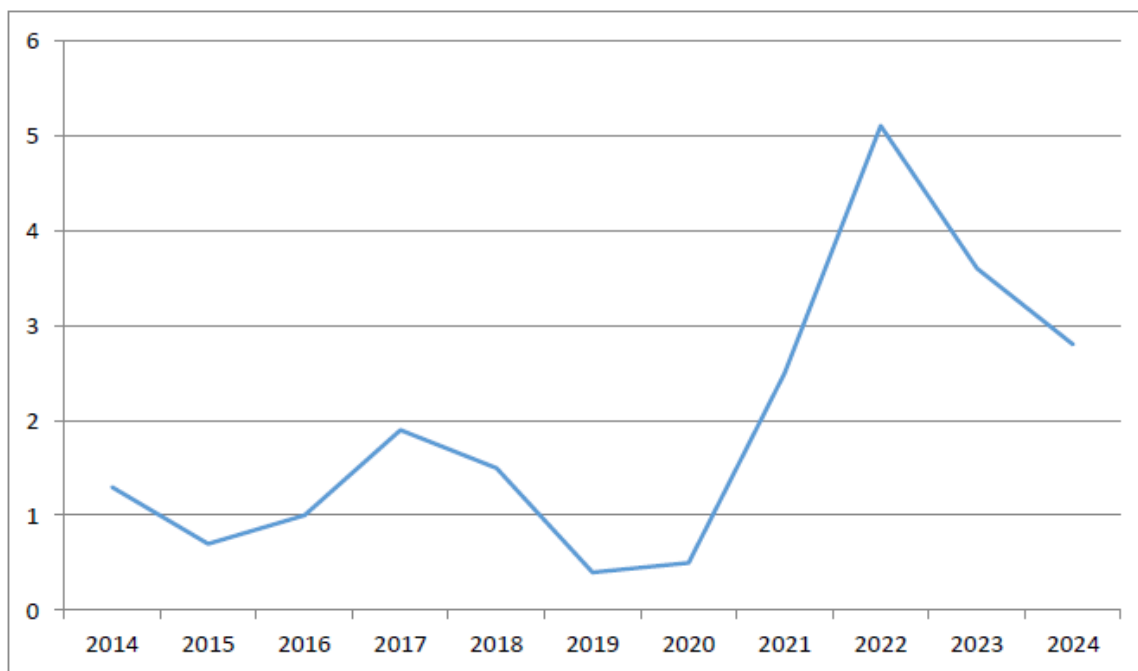

Рис. 2.2 Рівень інфляції Південної Кореї за 2014-2024 рр., %

Джерело: складено автором на основі [22]

Аналіз інфляційних показників у Республіці Корея за період 2014–2024 років свідчить про загалом стабільний характер цінової динаміки протягом більшої частини досліджуваного періоду. Упродовж 2014–2020 років рівень інфляції залишався відносно помірним, коливаючись у межах від 0,4 % до 1,9 %, що може свідчити про ефективність макроекономічного регулювання, стабільність внутрішнього ринку та контрольований характер змін споживчих цін.

Найнижчі інфляційні показники були зафіксовані у 2019 році (0,4 %) та 2020 році (0,5 %), що частково пояснюється уповільненням економічної активності, скороченням внутрішнього споживчого попиту та негативним впливом глобальної пандемії COVID-19. Низький рівень інфляції в зазначений період відображав не лише відносну цінову стабільність, а й певне зниження темпів економічного зростання.

Починаючи з 2021 року, простежується суттєве прискорення інфляційних процесів. Якщо у 2021 році рівень інфляції становив 2,5 %, то вже у 2022 році цей показник досяг найвищого значення за весь аналізований період — 5,1 %. Таке зростання було зумовлене комплексом зовнішніх чинників, серед яких глобальне подорожчання енергетичних ресурсів, порушення функціонування міжнародних логістичних ланцюгів, постпандемічне відновлення світової економіки та загальне посилення інфляційного тиску на міжнародних ринках.

У 2023–2024 роках спостерігалася тенденція до поступового зниження інфляції — до 3,6 % та 2,8 % відповідно, що може свідчити про поетапну стабілізацію економічної ситуації та результативність заходів монетарного регулювання, спрямованих на стримування інфляційних процесів.

Загалом динаміка інфляції в Південній Кореї демонструє високий рівень макроекономічної стійкості, а короткострокові коливання цього показника переважно були спричинені впливом зовнішніх економічних факторів, а не внутрішніми системними кризовими явищами.

Серед економічних індикаторів, що характеризують рівень відкритості економіки Республіки Корея до залучення іноземного капіталу, особливе значення мають обсяги зовнішньоторговельного обороту, індекс глобальної конкурентоспроможності, а також індекс економічної свободи. Аналіз цих показників свідчить про високий ступінь інтегрованості Південної Кореї у світову економічну систему та її значну привабливість для міжнародних інвесторів.

Республіка Корея стабільно посідає провідні позиції у міжнародних економічних рейтингах, що свідчить про сприятливий інвестиційний клімат, високий рівень розвитку інституційного середовища та конкурентоспроможність національної економіки. До ключових чинників інвестиційної привабливості держави належать ефективне правове регулювання підприємницької діяльності, стабільність фінансової системи, державна

підтримка інноваційних процесів, а також значний потенціал високотехнологічних секторів економіки, зокрема електронної промисловості, автомобілебудування, інформаційних технологій та цифрових інновацій.

Завдяки поєднанню відкритої економічної політики, високого рівня технологічного розвитку та активної участі у міжнародній торгівлі Південна Корея зберігає статус однієї з найбільш інвестиційно привабливих економік Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Поряд із такими макроекономічними показниками, як валовий внутрішній продукт, рівень інфляції та інвестиційна привабливість, важливим критерієм оцінки стану національної економіки є рівень безробіття. Цей індикатор відображає ефективність функціонування ринку праці, здатність економіки забезпечувати створення нових робочих місць, а також загальний рівень соціально-економічної стабільності в державі. Аналіз динаміки безробіття дає можливість оцінити, наскільки економічне зростання супроводжується реальним підвищенням добробуту населення та розширенням можливостей зайнятості.

Для Республіки Корея рівень безробіття має особливе значення як макроекономічний індикатор, оскільки країна характеризується високим рівнем індустріалізації, технологічного розвитку та значною залежністю від глобальних економічних процесів. Коливання цього показника можуть відображати як внутрішні структурні зміни на ринку праці, так і вплив зовнішніх економічних чинників, зокрема міжнародних фінансових криз, пандемічних обмежень або змін у структурі світової торгівлі.

У цьому контексті доцільним є аналіз динаміки рівня безробіття в Південній Кореї за період 2014–2024 років (рис. 2.3), що дає змогу комплексно оцінити стан національного ринку праці та визначити ключові тенденції соціально-економічного розвитку країни.

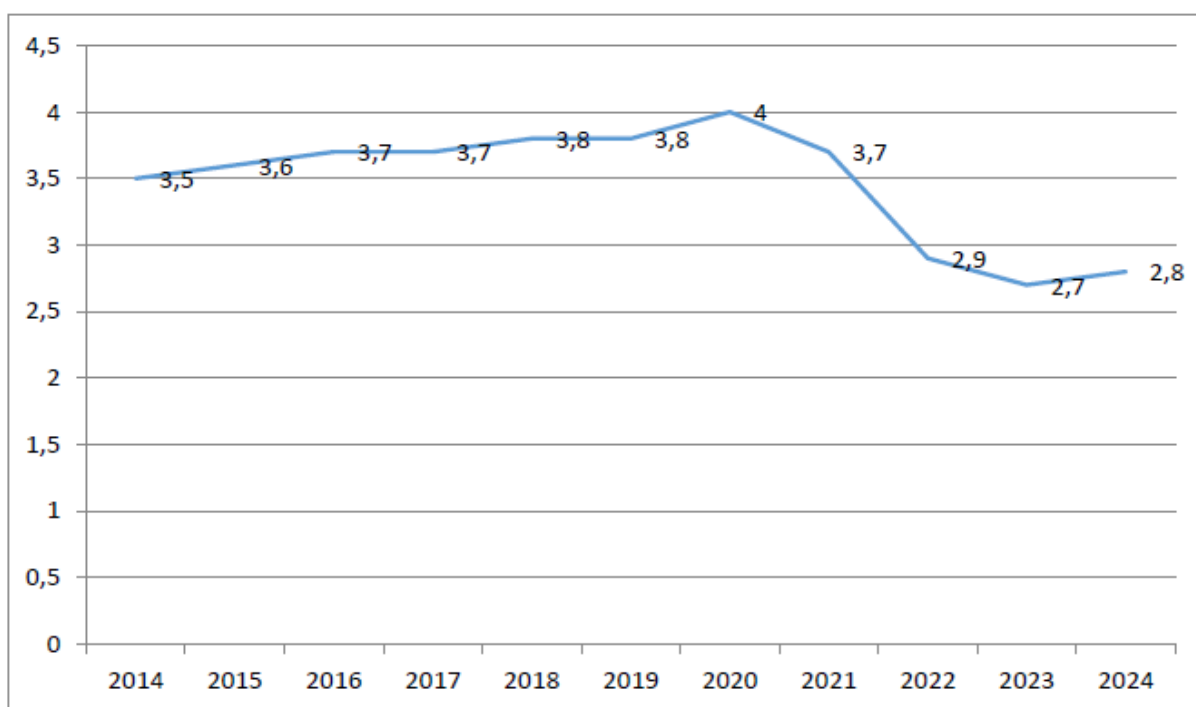

Рис. 2.3 Рівень безробіття Південної Кореї у 2014–2024 рр., %

Джерела: складено автором на основі [22]

Аналіз динаміки рівня безробіття в Республіці Корея за період 2014–2024 років свідчить про відносно стабільний стан національного ринку праці та високий рівень адаптивності економіки до внутрішніх і зовнішніх викликів. Упродовж більшої частини досліджуваного періоду рівень безробіття залишався порівняно низьким, коливаючись у межах 2,7–4,0 %, що є характерною ознакою економічно розвинених держав із високим рівнем зайнятості населення.

Упродовж 2014–2019 років простежувалося поступове, хоча й помірне зростання рівня безробіття — з 3,5 % до 3,8 %. Така тенденція може пояснюватися структурними трансформаціями національної економіки, змінами на ринку праці, автоматизацією виробничих процесів, а також посиленням конкурентного середовища в окремих секторах господарства.

Найвищий показник безробіття за весь аналізований період було зафіксовано у 2020 році (4,0 %), що безпосередньо пов'язано з негативним впливом пандемії COVID-19 на економічну активність. Уповільнення ділових

процесів, скорочення внутрішнього споживання, зменшення обсягів господарської діяльності та порушення міжнародних економічних зв'язків стали ключовими факторами погіршення ситуації на ринку праці.

Починаючи з 2021 року, ситуація у сфері зайнятості поступово стабілізувалася. Уже у 2022 році рівень безробіття знизився до 2,9 %, а у 2023 році досяг найнижчого значення за весь досліджуваний період — 2,7 %. Це свідчить про ефективне відновлення економіки після пандемічної кризи, активізацію підприємницької діяльності, зростання попиту на трудові ресурси та результативність державної політики у сфері зайнятості.

У 2024 році спостерігалось незначне зростання показника до 2,8 %, що не має критичного характеру та може розглядатися як природне коригування ринку праці в умовах нестабільного глобального економічного середовища.

Загалом динаміка рівня безробіття підтверджує високий рівень економічної стійкості Південної Кореї, її здатність оперативно адаптуватися до кризових явищ і підтримувати відносно стабільний рівень зайнятості навіть за умов зовнішніх економічних потрясінь.

Високий ступінь відкритості економіки Республіки Корея для міжнародного бізнесу підтверджується не лише макроекономічними показниками, а й активною участю держави в міжнародних торговельно-економічних угодах. Зокрема, вагомий вплив на підвищення інвестиційної привабливості країни мала Угода про вільну торгівлю між Європейським Союзом і Південною Кореєю (FTA), яка створила нові можливості для міжнародного бізнесу, розширивши доступ іноземних компаній до південнокорейського ринку та сформувавши сприятливі умови для розвитку двостороннього економічного співробітництва.

У цьому контексті Південну Корею доцільно розглядати як одну з найбільш перспективних держав для залучення іноземних інвестицій. Сприятливий інвестиційний клімат, сучасна інфраструктура, високий рівень

технологічного розвитку, ефективне державне регулювання економічних процесів і підтримка підприємницької діяльності формують привабливе середовище для започаткування та розвитку бізнесу міжнародними інвесторами.

Додатковим підтвердженням позитивних економічних перспектив держави є прогнози міжнародних фінансових інституцій, зокрема Міжнародного валютного фонду, які вказують на стабільний потенціал економічного зростання Південної Кореї. Відновлення експортної активності, збільшення внутрішнього споживчого попиту, зростання інвестиційних потоків та державна політика стимулювання економічного розвитку створюють передумови для подальшого зміцнення позицій країни на міжнародному ринку. Важливу роль у підтриманні економічної активності також відігравала м'яка монетарна політика, зокрема збереження низьких відсоткових ставок, що сприяло активізації інвестиційної діяльності та розширенню кредитування бізнес-сектору.

Окремим індикатором інвестиційної привабливості держави виступає індекс економічної свободи, за яким Республіка Корея стабільно демонструє високі позиції у світових рейтингах. Це свідчить про відносно сприятливі умови для ведення підприємницької діяльності, ефективність регуляторного середовища, належний рівень захисту прав власності та відкритість економіки до міжнародної конкуренції. Упродовж останніх років країна зберігає стабільно високі результати за цим показником, що додатково підтверджує її конкурентоспроможність у глобальному економічному просторі.

Отже, сукупність макроекономічних показників, участь у міжнародних економічних угодах та високі позиції в інституційних рейтингах дають підстави стверджувати, що Південна Корея є однією з найбільш інвестиційно привабливих держав Азійського регіону, яка продовжує послідовно зміцнювати свої позиції у світовій економіці.

2.2 Сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності Республіки Корея

Прихід до влади Пак Чон Хі став визначальним етапом у соціально-економічній трансформації Республіки Корея. Відомий своєю послідовною антикомуністичною позицією, він водночас активно застосовував механізми державного втручання в економічну сферу, впроваджуючи централізоване планування через систему п'ятирічних програм економічного розвитку. Політичний режим Пак Чон Хі також характеризувався виразними авторитарними рисами, що проявлялися в обмеженні діяльності політичної опозиції, посиленні державного контролю над суспільно-політичним життям та концентрації владних повноважень у руках виконавчої влади.

На початковому етапі нове політичне керівництво проголошувало курс на боротьбу з корупцією та декларувало намір зменшити вплив великого бізнесу, пов'язаного з попередньою владною елітою. Однак на практиці така політика не спричинила суттєвого оновлення економічного істеблішменту. Навпаки, у подальшому взаємодія між державою та великими приватними корпораціями лише посилилася, що стало однією з характерних ознак південнокорейської моделі економічного розвитку [18].

Після неефективних спроб реалізації стратегії імпортозаміщення уряд змінив економічний курс, переорієнтувавши його на розвиток експортно орієнтованої моделі господарювання. Держава продовжувала активно впливати на економічні процеси, однак трансформувала механізми свого втручання. Зокрема, було знижено рівень імпортних тарифів, а підприємства, які досягали встановлених експортних показників, отримували доступ до пільгового кредитування, податкових преференцій та інших інструментів фінансового стимулювання.

Водночас імпортна політика залишалася під жорстким контролем держави. До 1967 року функціонувала система переліку дозволених до ввезення товарів, а для здійснення операцій із придбання іноземної валюти суб'єкти

господарювання були зобов'язані отримувати спеціальні державні дозволи. У подальшому уряд перейшов до системи переліку заборонених для імпорту товарів, що певною мірою сприяло лібералізації зовнішньоторговельної політики [19].

Вагомим чинником економічного піднесення стало формування трудомісткої індустріальної моделі розвитку, яка забезпечила масштабне переміщення робочої сили з аграрного сектору до промислового виробництва. Якщо у 1963 році сільське господарство забезпечувало понад 43 % валового внутрішнього продукту та надавало зайнятість більш ніж 63 % економічно активного населення, то вже до 1970 року ці показники скоротилися приблизно до 27 % і 50 % відповідно. Така динаміка свідчила про інтенсивну структурну трансформацію національної економіки та поступовий перехід від аграрної моделі господарювання до індустріально орієнтованої [16].

Особливо наочними були результати у сфері зовнішньої торгівлі. Обсяги експорту зросли з 55 млн доларів США у 1962 році до приблизно 1,6 млрд доларів США у 1972 році, що відображало не лише значне абсолютне зростання, а й суттєве збільшення частки експорту в структурі валового внутрішнього продукту. Водночас відбулися якісні зміни в товарній структурі експорту: якщо на попередніх етапах переважали сировинні та аграрні товари, то згодом домінуючі позиції посіла продукція легкої промисловості, зокрема текстильні вироби, фанера та інші трудомісткі товари [18].

Упродовж 1960-х років понад 70 % південнокорейського експорту становила продукція легкої промисловості, що свідчило про ефективне використання державою наявних конкурентних переваг, насамперед доступної робочої сили та відносно низьких виробничих витрат. Ключовими торговельними партнерами Республіки Корея виступали Сполучені Штати Америки та Японія, які відігравали визначальну роль у забезпеченні зовнішньоекономічної стабільності країни.

Водночас стрімке економічне зростання супроводжувалося певними структурними дисбалансами. Активна державна підтримка великих корпоративних структур сприяла концентрації фінансових ресурсів та посиленню позицій великих бізнес-груп, які згодом трансформувалися у впливові чеболі. Оскільки доступ до державних економічних стимулів переважно надавався великим підприємствам, рівень конкуренції на внутрішньому ринку залишався обмеженим, а спроби реформування законодавчої бази з метою економічної лібералізації не забезпечили відчутних результатів [17].

Попри наявність зазначених суперечностей, саме економічна стратегія Пак Чон Хі стала фундаментом подальшого економічного прориву Південної Кореї. Експортно орієнтована модель розвитку, прискорена індустріалізація, активне залучення іноземного капіталу та тісна взаємодія між державним сектором і великим бізнесом стали ключовими чинниками трансформації країни в одну з провідних економік Азійського регіону.

На сучасному етапі Республіка Корея зберігає статус одного з провідних світових експортерів, утримуючи сильні позиції на міжнародних ринках високотехнологічної продукції, автомобілебудування, електроніки та промислового виробництва (рис. 2.4). Це підтверджує довгострокову ефективність економічної моделі розвитку, сформованої у другій половині XX століття.

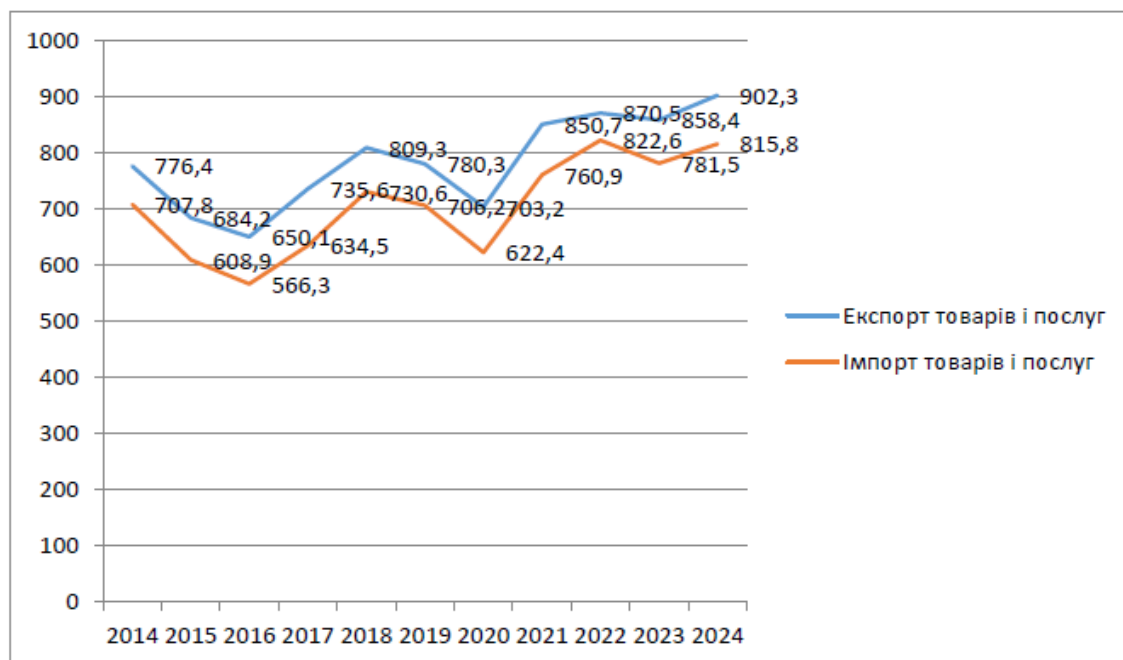

Рис. 2.4 Динаміка експорту та імпорту товарів та послуг Південної Кореї 2001-2021 рр., млрд. дол. США

Джерело: складено автором на основі [23]

Аналіз динаміки експорту та імпорту товарів і послуг Республіки Корея за період 2014–2024 років свідчить про високий ступінь відкритості національної економіки та її значну залежність від міжнародної торгівлі. Упродовж досліджуваного періоду Південна Корея стабільно демонструвала значні обсяги зовнішньоторговельних операцій, що є характерною ознакою експортно орієнтованої моделі економічного розвитку.

У 2014 році обсяг експорту становив 776,4 млрд дол. США, тоді як імпорт досягав 707,8 млрд дол. США. Упродовж 2015–2016 років спостерігалось тимчасове скорочення обох показників, що було зумовлено уповільненням темпів зростання світової економіки, коливаннями цінової кон'юнктури на сировинних ринках, а також зниженням глобального попиту на промислову продукцію.

Починаючи з 2017 року, зовнішньоторговельна діяльність країни знову перейшла до фази активного зростання. Уже у 2018 році обсяг експорту

перевищив 800 млрд дол. США, що свідчило про пожвавлення міжнародної економічної активності, розширення виробничого потенціалу та посилення конкурентоспроможності південнокорейської продукції на світових ринках.

У 2020 році відбулося помітне скорочення обсягів зовнішньої торгівлі, що було безпосередньо пов'язано з глобальною пандемією COVID-19, порушенням функціонування міжнародних логістичних ланцюгів, зниженням міжнародного попиту та тимчасовим уповільненням промислового виробництва. Проте вже у 2021–2022 роках економіка країни продемонструвала швидке відновлення: експорт зріс до 850,7 млрд дол. США у 2021 році та 870,5 млрд дол. США у 2022 році.

У 2023 році спостерігалось незначне зниження зовнішньоторговельної активності, однак уже у 2024 році Південна Корея досягла найвищих показників за весь аналізований період — 902,6 млрд дол. США експорту та 815,8 млрд дол. США імпорту.

Загалом наведені макроекономічні показники підтверджують, що Республіка Корея залишається однією з найбільш відкритих і конкурентоспроможних економік світу, у структурі якої зовнішня торгівля виступає ключовим драйвером економічного розвитку. Стійке переважання експорту над імпортом також свідчить про ефективність експортно орієнтованої моделі господарювання, яка продовжує залишатися основою економічної стратегії держави.

У 2023 році серед держав-членів Європейського Союзу Німеччина посідала провідне місце серед торговельних партнерів Республіки Корея, виступаючи одночасно найбільшим імпортером південнокорейської продукції та одним із ключових експортерів товарів на південнокорейський ринок. Така структура зовнішньоекономічних відносин свідчить про високий рівень інтегрованості Південної Кореї у глобальну торговельну систему та її тісну економічну взаємодію з провідними світовими економіками.

Стабільне зростання експорту є одним із визначальних чинників економічного розвитку Республіки Корея, оскільки саме експортно орієнтована модель господарювання забезпечує постійний приплив валютних надходжень, зміцнення національної економіки та розширення фінансових можливостей як державного, так і приватного секторів. Економічна стійкість країни формує сприятливі передумови не лише для внутрішнього розвитку, а й для активного здійснення зовнішніх інвестицій, що дає можливість південнокорейським резидентам отримувати додаткові прибутки від міжнародної економічної діяльності.

Одним із показників, що відображають таку економічну активність, є динаміка первинних доходів (рис. 2.5). Первинний дохід являє собою сукупність доходів, які резидентні економічні суб'єкти отримують у результаті безпосередньої участі у виробничій діяльності, а також надходжень від володіння фінансовими активами чи природними ресурсами, переданими у користування іншим інституційним одиницям. До цієї категорії належать, зокрема, оплата праці, інвестиційні прибутки, дивідендні виплати, відсоткові доходи та інші фінансові надходження, отримані внаслідок використання економічних ресурсів за межами національної економіки.

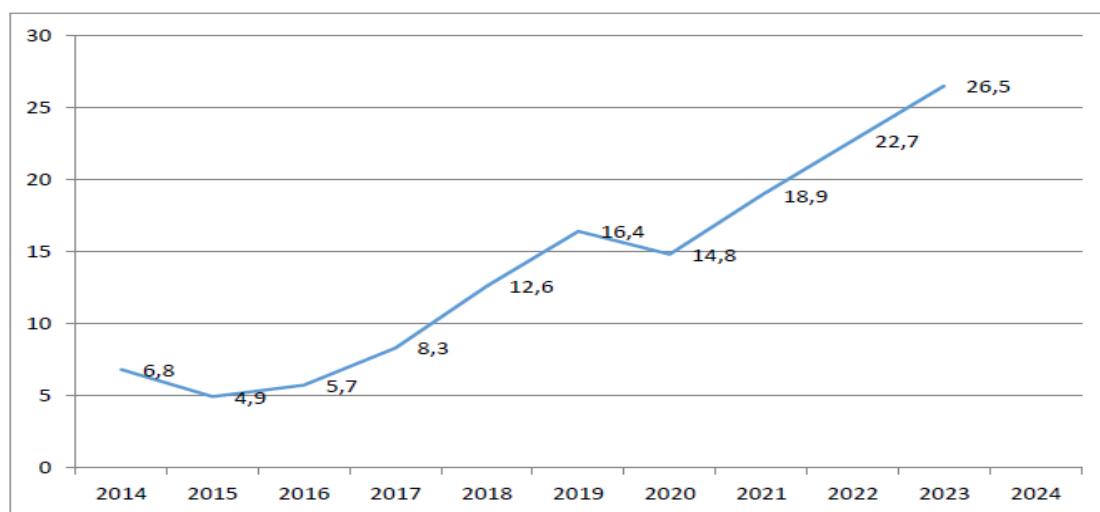

Рис. 2.5 Баланс первинних доходів Південної Кореї у 2014–2024 рр., млрд дол. США

Джерело: складено автором на основі [24]

Аналіз динаміки балансу первинних доходів Республіки Корея за період 2014–2024 років свідчить про стабільне зростання міжнародної інвестиційної активності держави. Якщо у 2014 році профіцит за цією статтею становив лише 6,8 млрд дол. США, то у 2024 році цей показник досяг 29,1 млрд дол. США, тобто збільшився більш ніж у чотири рази.

На початковому етапі досліджуваного періоду динаміка зростання була відносно поміною. У 2015 році зафіксовано незначне зниження цього показника, що могло бути зумовлено нестабільністю міжнародних фінансових ринків, а також коливаннями прибутковості зовнішніх інвестиційних активів. Однак уже починаючи з 2017 року баланс первинних доходів демонстрував стійку позитивну динаміку, що свідчило про посилення ролі Південної Кореї як активного учасника міжнародного інвестиційного середовища.

Найбільш інтенсивне зростання спостерігалось упродовж 2018–2024 років. Така тенденція пояснюється збільшенням обсягів зовнішнього інвестування з боку південнокорейських корпорацій, розширенням міжнародної фінансової діяльності, а також зростанням доходів, отриманих від закордонних активів. Навіть у період пандемії COVID-19 Республіка Корея зберігала позитивне сальдо первинних доходів, що свідчить про високий рівень стійкості її фінансово-економічної системи до глобальних кризових явищ.

Поступове зростання цього макроекономічного показника підтверджує трансформацію Республіки Корея з держави, яка в минулому значною мірою залежала від зовнішньої фінансової підтримки, у країну, що активно експортує капітал і отримує суттєві доходи від участі у міжнародних інвестиційних процесах. Це є важливим індикатором високого рівня економічної зрілості, конкурентоспроможності та глибокої інтегрованості держави у глобальну фінансову систему.

Вторинний дохід охоплює поточні трансфертні надходження та виплати, які відображаються у структурі платіжного балансу у випадках, коли одна

економіка передає або отримує товари, послуги, доходи чи фінансові ресурси без надання еквівалентної компенсації у відповідь (рис. 2.6). До таких операцій належать, зокрема, міжнародна гуманітарна допомога, грошові перекази трудових мігрантів, внески до міжнародних організацій, соціальні трансфери та інші безоплатні фінансові надходження. Цей показник є важливим інструментом для оцінки зовнішньоекономічних фінансових потоків і рівня економічної взаємодії держави з міжнародним середовищем.

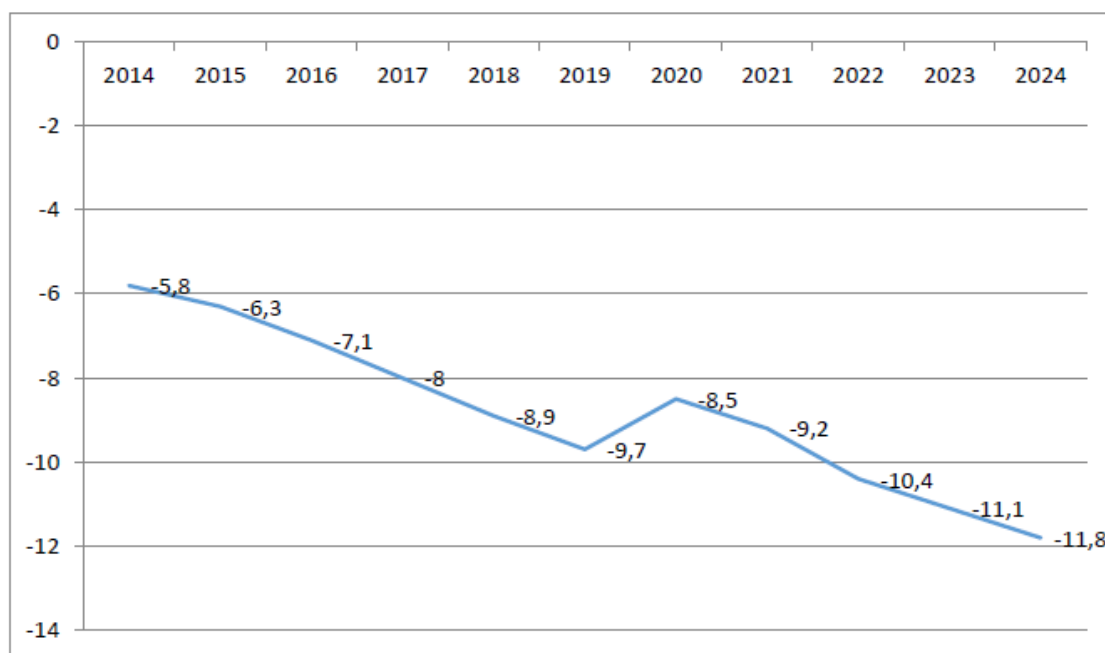

Рис. 2.6 Баланс вторинних доходів Південної Кореї у 2014–2024 рр., млрд дол. США

Джерела: складено автором на основі [25]

Аналіз балансу вторинних доходів Республіки Корея за період 2014–2024 років свідчить про стабільно від'ємне значення цього макроекономічного показника протягом усього досліджуваного періоду. Якщо у 2014 році дефіцит за статтею вторинних доходів становив –5,8 млрд дол. США, то у 2024 році цей показник зріс до –11,8 млрд дол. США, тобто фактично збільшився більш ніж удвічі.

Стійкий від'ємний баланс вторинних доходів пояснюється тим, що Республіка Корея як високорозвинена економіка здійснює значні міжнародні

трансфертні виплати, обсяги яких перевищують відповідні надходження. До таких фінансових операцій належать внески до міжнародних організацій, міжнародна фінансова допомога, соціальні трансфери, а також приватні грошові перекази за межі країни.

Упродовж 2014–2019 років простежувалося поступове збільшення дефіциту вторинних доходів, що свідчило про розширення міжнародної фінансової активності держави та зростання обсягів трансфертних платежів. У 2020 році відбулося тимчасове скорочення дефіциту до –8,5 млрд дол. США, що, ймовірно, було пов'язано зі зниженням міжнародної економічної активності внаслідок пандемії COVID-19, а також тимчасовим скороченням обсягів транскордонних фінансових потоків.

Починаючи з 2021 року, негативна динаміка цього показника знову посилилася. Уже в 2022–2024 роках дефіцит вторинних доходів досяг найвищих значень за весь аналізований період, що може свідчити про збільшення масштабів зовнішніх трансфертних виплат унаслідок активнішої участі країни в міжнародних фінансово-економічних процесах.

Попри від'ємне значення цього показника, така ситуація не є свідченням макроекономічної нестабільності. Навпаки, для економічно розвинених держав із високим рівнем міжнародної інтеграції негативне сальдо вторинних доходів є поширеним явищем, оскільки воно часто відображає активну участь країни у глобальних фінансових, гуманітарних та соціально-економічних процесах.

Отже, аналіз сучасного економічного розвитку Республіки Корея дає підстави стверджувати про високий рівень її макроекономічної стабільності, міжнародної конкурентоспроможності та ефективної інтеграції у світову економіку. Динаміка ключових макроекономічних індикаторів — валового внутрішнього продукту, інфляції, рівня безробіття, зовнішньоторговельної активності, а також балансів первинних і вторинних доходів — підтверджує

стійкість економічної системи держави навіть в умовах глобальних кризових викликів.

Важливою особливістю економічної моделі Південної Кореї є її виразна експортна орієнтація, яка забезпечує стабільне економічне зростання, залучення інвестиційних ресурсів та зміцнення міжнародних економічних позицій держави. Зростання первинних доходів свідчить про активну участь країни у міжнародних інвестиційних процесах, тоді як від'ємне сальдо вторинних доходів є типовою характеристикою розвинених економік із високим ступенем глобальної економічної взаємодії.

Таким чином, Республіка Корея є показовим прикладом успішної економічної трансформації, яка дала змогу державі пройти шлях від післявоєнного економічного відновлення до статусу однієї з провідних економік сучасного світу.

2.3 Інвестиційно-економічне співробітництво України та Республіки Корея

Республіка Корея належала до числа перших держав, які офіційно визнали незалежність України, що стало важливим етапом у становленні двосторонніх дипломатичних відносин між двома країнами [26]. Із моменту встановлення офіційних контактів між Україною та Південною Кореєю здійснювалася системна діяльність, спрямована на розвиток співпраці у політичній, економічній, науково-технічній та інших сферах взаємного інтересу. Важливе значення у зміцненні українсько-корейського партнерства мають міжурядові механізми взаємодії, які забезпечують безперервність політичного діалогу та координацію спільних ініціатив [27].

Суттєвий внесок у розвиток двосторонніх відносин зробили офіційні переговори, зустрічі та консультації між представниками обох держав. Зокрема, важливими етапами стали засідання українсько-корейського міжурядового

торговельно-економічного комітету, спільного комітету з питань науково-технічного співробітництва, а також регулярні політичні консультації між міністерствами закордонних справ України та Республіки Корея [27]. Проведення таких заходів сприяло поглибленню дипломатичного діалогу, активізації економічного співробітництва та створенню сприятливих умов для реалізації спільних проєктів.

У торговельно-економічному аспекті співпраця між Україною та Республікою Корея характеризується поступальним розвитком і взаємним зростанням зацікавленості сторін. Південна Корея займає важливе місце серед азійських партнерів України, зокрема у сфері інвестиційного співробітництва. Корейський капітал представлений в українській економіці через діяльність підприємств за участю іноземних інвесторів, а також через присутність великих міжнародних корпорацій, зокрема Samsung, LG та Hyundai [28].

Попри позитивну динаміку розвитку співробітництва, обсяги корейських інвестицій в економіку України наразі залишаються відносно помірними в загальній структурі прямих іноземних інвестицій, що свідчить про наявність значного потенціалу для подальшого розширення економічного партнерства. Водночас взаємна зацікавленість обох сторін у поглибленні торговельно-економічних відносин формує сприятливі передумови для активізації інвестиційної взаємодії, реалізації нових спільних ініціатив та розширення присутності корейського бізнесу на українському ринку [29].

Для більш комплексного аналізу сучасного стану економічних відносин між Україною та Республікою Корея доцільним є дослідження динаміки експорту та імпорту товарів і послуг між двома державами, що дасть змогу визначити ключові тенденції розвитку двосторонньої торгівлі та окреслити перспективи подальшого співробітництва (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка змін товарообігу України з Південною Кореєю у 2017-2024 рр., млн.
дол. США

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Сальдо	32,063	138,961	158,424	-13,069	-109,19	-80,067	-145,92	-364,5
Експорт в Південну Корею	510,285	365,389	313,703	308,557	327,435	365,868	341,533	279,892
Імпорт з Південної Кореї	468,222	236,428	245,279	311,627	446,625	445,935	467,457	684,396

Джерело: складено автором на основі [30].

Аналіз даних таблиці 2.1 свідчить про переважно від'ємне сальдо торговельного балансу між Україною та Республікою Корея протягом досліджуваного періоду. Загальна динаміка демонструє поступове погіршення цього показника, що вказує на стабільне переважання імпорتنих операцій над експортними у структурі двосторонньої торгівлі. Лише у 2019 році було зафіксовано позитивне сальдо торговельного балансу, тоді як у всі інші роки баланс залишався від'ємним. У 2022 році спостерігалось певне тимчасове покращення цього показника, однак воно не вплинуло на загальну негативну тенденцію.

Особливо помітним стало скорочення загального обсягу товарообігу у 2018 році, коли цей показник зменшився більш ніж на третину порівняно з 2015 роком. У структурі українського експорту до Республіки Корея в цей період переважали переважно сировинні та аграрні товари, зокрема пшениця, феросплави та кукурудза, що свідчить про збереження традиційної сировинної спеціалізації українського експорту.

Окремої уваги заслуговує вплив пандемії COVID-19 на торговельно-економічні процеси між двома країнами. Завдяки ефективній політиці стримування поширення пандемії та реалізації державних програм підтримки населення Південна Корея змогла зберегти відносну стабільність внутрішнього

споживчого ринку. Водночас пандемічна криза сприяла трансформації споживчої поведінки, зокрема істотному зростанню обсягів електронної комерції, що стало одним із механізмів адаптації економіки до нових умов функціонування.

Поряд із торгівлею товарами важливою складовою двосторонніх економічних відносин виступає торгівля послугами, яка відображає рівень співробітництва між державами у сферах інтелектуального капіталу, технологічного обміну, транспорту, освіти та інших сегментів сучасної економіки. Аналіз динаміки торгівлі послугами дає змогу оцінити рівень диверсифікації економічного партнерства між Україною та Республікою Корея.

У сфері експорту послуг Україна поступово зміцнює свої позиції, насамперед у таких напрямках, як інформаційні технології, транспортне обслуговування, науково-технічна діяльність, а також окремі види професійних послуг. Хоча частка цього сегмента в загальній структурі двосторонньої торгівлі залишається відносно незначною, простежується тенденція до поступового розширення співпраці, що пов'язано з розвитком цифрової економіки та підвищенням конкурентоспроможності українського сектору послуг.

Імпорт послуг із Республіки Корея представлений переважно високотехнологічними, інженерними, консалтинговими та освітніми послугами, що пояснюється високим рівнем технологічного розвитку південнокорейської економіки. Окремий інтерес також становлять послуги у сферах освіти, наукових досліджень і туристичного обслуговування.

Перспективним напрямом двостороннього співробітництва залишається науково-технічна взаємодія та реалізація інноваційних проєктів. Потужний технологічний потенціал Південної Кореї створює широкі можливості для розвитку спільних наукових досліджень, технологічного обміну, інженерного партнерства та впровадження інвестиційних проєктів у високотехнологічних галузях.

Таким чином, аналіз торговельно-економічних відносин між Україною та Республікою Корея свідчить про поступове розширення економічного співробітництва, хоча торговельний баланс для України переважно залишається від'ємним. Водночас розвиток торгівлі послугами, технологічного партнерства та інвестиційної взаємодії створює нові перспективи для подальшого поглиблення економічних відносин між двома державами (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка розвитку торгівлі послугами України з Південною Кореєю у 2017-2024 рр., млн. дол. США

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Сальдо	48,74	25,31	24,5	0,77	29,46	38,26	36,09	38,99
Експорт в Південну Корею	65,9	43,1	41,18	36,08	51,23	53,46	52,93	57,687
Імпорт з Південної Кореї	16,5	18	16,43	35,13	22,27	15,9	15,76	18,6

Джерело: складено автором на основі [30].

На відміну від товарної торгівлі, сфера торгівлі послугами між Україною та Республікою Корея характеризується більш сприятливою для України динамікою розвитку. Упродовж усього досліджуваного періоду сальдо торгівлі послугами залишалося позитивним, що свідчить про стабільне перевищення обсягів українського експорту послуг над імпортом відповідних послуг із Південної Кореї. Така тенденція вказує на наявність конкурентних переваг України у сфері надання окремих видів послуг, а також на поступове зміцнення її позицій у межах двостороннього економічного співробітництва.

Найвищі показники позитивного сальдо у сфері торгівлі послугами були зафіксовані на початковому етапі аналізованого періоду, зокрема у 2017 році. Водночас показники 2024 року також залишаються на відносно високому рівні, що свідчить про збереження позитивної динаміки та наявність потенціалу для подальшого розширення співпраці у цьому сегменті економічних відносин.

Структура двосторонньої торгівлі демонструє, що в товарному секторі Республіка Корея імпортує з України переважно продукцію сировинного та промислового характеру, зокрема мінеральне паливо, електротехнічне обладнання, руду, шлак, а також дорогоцінні метали. Це свідчить про збереження ресурсно орієнтованого характеру значної частини українського експорту, що водночас підкреслює необхідність подальшої диверсифікації товарної структури зовнішньої торгівлі.

Окремої уваги заслуговує інвестиційна активність Республіки Корея, яка характеризується високим рівнем динамічності та виступає важливим індикатором розвитку міжнародного економічного співробітництва (рис. 2.7).

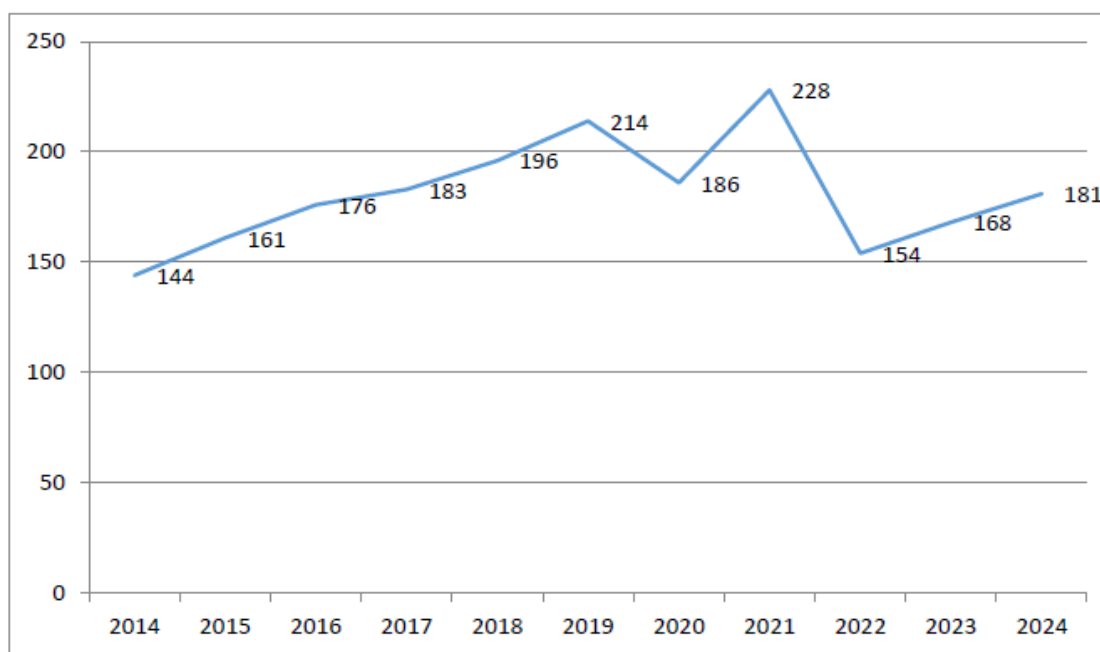

Рис. 2.7 Прямі іноземні інвестиції Республіки Корея в Україну 2014–2024 рр., млн дол. США

Джерело: складено автором на основі [31]

Аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій Республіки Корея в економіку України за період 2014–2024 років свідчить про відносно стабільний, хоча помірний рівень інвестиційної активності. У 2014 році обсяг корейських інвестицій в українську економіку становив близько 144 млн дол. США, що

значною мірою було зумовлено погіршенням інвестиційного клімату внаслідок початку воєнно-політичної кризи в Україні.

Упродовж 2015–2019 років спостерігалася тенденція до поступового зростання інвестиційної активності, що пояснюється частковою стабілізацією економічної ситуації та збереженням зацікавленості південнокорейського бізнесу в українському ринку. Найвищий рівень інвестицій до початку пандемічної кризи було зафіксовано у 2019 році, коли обсяг прямих іноземних інвестицій досяг 214 млн дол. США.

У 2020 році відбулося скорочення інвестиційних потоків, що було зумовлено глобальними економічними наслідками пандемії COVID-19. Ще більш відчутне зниження інвестиційної активності спостерігалось у 2022 році, коли внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації обсяг корейських інвестицій скоротився до 154 млн дол. США.

Попри складну безпекову ситуацію, у 2023–2024 роках спостерігається поступове відновлення інтересу південнокорейських інвесторів до українського ринку, насамперед у таких сферах, як інфраструктурний розвиток, цифрові технології, логістика та проєкти, пов'язані з післявоєнним відновленням.

Інвестиційна привабливість Республіки Корея значною мірою визначається високими темпами економічного розвитку, стабільністю макроекономічного середовища та спеціалізацією країни у високотехнологічних секторах економіки, зокрема в галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Високий рівень цифровізації економіки, розвинений промисловий сектор та активна державна інноваційна політика формують сприятливі умови для залучення прямих іноземних інвестицій у стратегічно важливі сфери економічної діяльності.

Водночас, попри значний інвестиційний потенціал, існує низка чинників, які можуть стримувати інвестиційну активність. Однією з ключових проблем залишається недостатній рівень прозорості окремих нормативно-правових

процедур, що здатне створювати додаткові адміністративні бар'єри для іноземних інвесторів. До інших обмежувальних факторів належать відносно висока вартість робочої сили, суворі регуляторні вимоги в окремих галузях економіки, а також вплив геополітичної нестабільності, пов'язаної з тривалим напруженням на Корейському півострові.

Важливим чинником, що впливає на інвестиційний клімат країни, є також висока залежність південнокорейської економіки від зовнішньої торгівлі. Оскільки Республіка Корея належить до числа найбільш відкритих економік світу, коливання на міжнародних ринках, торговельні суперечності та загострення геополітичної ситуації в Азійсько-Тихоокеанському регіоні можуть безпосередньо впливати на рівень економічної стабільності та інвестиційної привабливості держави.

Разом із тим країна володіє низкою суттєвих конкурентних переваг, які значною мірою компенсують зазначені ризики. До таких переваг належать сучасна транспортна та цифрова інфраструктура, висококваліфікований людський капітал, потужний науково-технологічний потенціал і активна державна підтримка інноваційного розвитку. Особливо перспективними для інвестування залишаються такі сфери, як штучний інтелект, біотехнології, напівпровідникова промисловість, відновлювана енергетика та цифрові технології. Окрему увагу також привертає активний розвиток стартап-екосистеми, який підтримується державними програмами стимулювання підприємництва та доступністю венчурного фінансування.

Таким чином, Республіка Корея продовжує залишатися однією з найбільш інвестиційно привабливих економік Азійського регіону, поєднуючи високий рівень технологічного розвитку, макроекономічну стабільність та активну інтегрованість у світову економіку. Водночас подальше підвищення її інвестиційної привабливості потребує вдосконалення регуляторного

середовища, підвищення прозорості правового поля та мінімізації ризиків, пов'язаних із зовнішньополітичною нестабільністю.

Висновки до розділу

Отже, проведений аналіз сучасного економічного розвитку Республіки Корея, рівня її інвестиційної привабливості, а також особливостей торговельно-економічної взаємодії з Україною дає підстави стверджувати, що Південна Корея належить до числа найбільш динамічно розвинених і конкурентоспроможних економік світу. Високі показники валового внутрішнього продукту, стабільна ситуація на ринку праці, розвинений експортний сектор, активна участь у міжнародній торгівлі та потужний технологічний потенціал підтверджують результативність обраної моделі економічного розвитку.

Характерною особливістю економіки Республіки Корея є її чітко виражена експортна орієнтація та високий рівень інтегрованості у світову економічну систему, що забезпечує стабільне економічне зростання та створює сприятливі умови для залучення іноземного капіталу. Водночас суттєва залежність від зовнішніх ринків, наявність геополітичних ризиків і окремі регуляторні обмеження залишаються чинниками, які потенційно можуть впливати на інвестиційний клімат держави.

Аналіз українсько-корейського економічного співробітництва свідчить про наявність позитивної динаміки у розвитку двосторонніх відносин, особливо у сферах торгівлі послугами, інвестиційного партнерства та науково-технічної взаємодії. Водночас торговельний баланс у товарному сегменті для України переважно залишається від'ємним, що вказує на необхідність диверсифікації структури національного експорту та розширення співпраці у високотехнологічних секторах економіки.

Таким чином, Республіка Корея виступає не лише важливим економічним партнером України, а й прикладом успішної економічної модернізації, практичний досвід якої може бути корисним для України в контексті розвитку національної економіки, реалізації структурних реформ та поглиблення міжнародного економічного співробітництва.

РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-КОРЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

3.1 Перспективи адаптації економічного досвіду Республіки Корея для розвитку України

Економіка Республіки Корея протягом тривалого періоду демонструє високі результати за ключовими макроекономічними показниками, що дає підстави розглядати її як один із найбільш успішних прикладів економічної модернізації у світовій практиці. Досвід цієї держави є особливо цінним для країн, які перебувають на етапі структурної трансформації економіки, зокрема для України.

На основі аналізу наукових досліджень, макроекономічних індикаторів, зовнішньоторговельної діяльності та інвестиційної політики Південної Кореї можна сформулювати низку практичних рекомендацій, здатних сприяти підвищенню ефективності української економіки з урахуванням успішного міжнародного досвіду цієї країни.

Передусім важливим напрямом є вдосконалення податкової політики з метою формування більш сприятливого інвестиційного середовища. Одним із важливих чинників економічного піднесення Республіки Корея стало створення умов, які стимулювали залучення іноземного капіталу, зокрема шляхом застосування податкових стимулів і комплексної підтримки підприємницької діяльності.

Не менш значущою є активна роль держави в управлінні економічним розвитком. Південнокорейський досвід демонструє, що ефективна державна економічна політика, стратегічне планування, підтримка пріоритетних секторів економіки та належний контроль за реалізацією економічних програм можуть виступати потужними інструментами прискорення модернізаційних процесів.

Окремий акцент доцільно зробити на інвестуванні в людський капітал. Розвиток системи освіти, наукових досліджень, професійної підготовки кадрів, інноваційних технологій і високотехнологічного виробництва є ключовими передумовами довгострокового економічного зростання. У цьому контексті більш ефективним напрямом державної політики є підтримка інноваційного сектору та конкурентоспроможного виробництва, а не фінансування економічно неефективних підприємств.

Південнокорейська модель економічного розвитку значною мірою ґрунтувалася на цілеспрямованій підтримці стратегічно важливих галузей, насамперед обробної промисловості, що стало характерною ознакою так званої азійської моделі економічного зростання. Такий підхід передбачає поєднання активного державного регулювання, промислової політики та стимулювання розвитку національного виробництва. Альтернативним шляхом, який був реалізований окремими країнами Азійського регіону, є модель розвитку, заснована переважно на активному залученні прямих іноземних інвестицій.

Таким чином, досвід країн Східної Азії, зокрема Республіки Корея, може стати важливим орієнтиром для України у формуванні власної стратегії економічного розвитку. Використання успішних міжнародних практик, адаптованих до українських соціально-економічних реалій, здатне сприяти модернізації національної економіки, підвищенню її конкурентоспроможності та забезпеченню довгострокового економічного зростання.

Особливу увагу Україні доцільно приділити окремим галузям економіки, у яких Республіка Корея досягла значних успіхів і займає провідні позиції на міжнародному ринку. Насамперед ідеться про високотехнологічні та промислові сектори, розвиток яких може стати важливим чинником економічної модернізації української економіки.

Однією з таких галузей є суднобудування. Упродовж останніх десятиліть Південна Корея перетворилася на одного з беззаперечних світових лідерів у цій

сфері, успішно конкуруючи з такими потужними виробниками, як Японія та Китай. Лідерські позиції країни забезпечуються високим рівнем технологічного розвитку, ефективним державним регулюванням, масштабними інвестиціями в модернізацію виробництва та підтримкою національних промислових корпорацій. Для України, яка має власний історичний потенціал у сфері суднобудування, цей досвід може бути особливо корисним у контексті післявоєнного відновлення промислового сектору та розвитку експортно орієнтованого виробництва.

Не менш перспективним напрямом є автомобілебудування. Республіка Корея змогла трансформувати цю галузь у потужний сектор національної економіки, який забезпечує значну частку експортних надходжень і формує високий рівень міжнародної конкурентоспроможності держави. Хоча Україна наразі не займає вагомих позицій на світовому автомобільному ринку, потенціал для розвитку машинобудування та залучення міжнародних виробничих партнерств залишається суттєвим. Використання південнокорейського досвіду у сфері індустріального розвитку, технологічної модернізації та експортно орієнтованої стратегії могло б сприяти активізації цього сектору української економіки.

Поширеною є позиція, відповідно до якої економічний успіх Південної Кореї може розглядатися як орієнтир для економічного розвитку України. Водночас необхідно враховувати, що південнокорейський досвід не може бути безпосередньо перенесений в українські реалії без належної адаптації до національних соціально-економічних, політичних та інституційних умов. Одним із визначальних чинників успішного розвитку Республіки Корея стала масштабна міжнародна підтримка на початкових етапах економічної трансформації, яка забезпечила значний приплив іноземного капіталу, сучасних технологій і фінансових ресурсів. У цьому контексті для України важливим стратегічним завданням є розвиток ефективних зовнішньоекономічних зв'язків

із провідними економіками світу, розширення міжнародного інвестиційного співробітництва та зміцнення власного виробничого потенціалу.

Водночас одним із ключових уроків південнокорейського досвіду є активна та цілеспрямована роль держави у підтримці стратегічно важливих секторів економіки. Саме послідовна промислова політика, орієнтація на розвиток експортного потенціалу, підтримка національного виробництва та стимулювання інноваційної діяльності стали фундаментом економічного успіху країни. Для України це може означати необхідність розроблення довгострокової індустріальної стратегії, орієнтованої на розвиток конкурентоспроможних високотехнологічних галузей економіки.

Не менш важливою передумовою економічного розвитку є формування сприятливого інвестиційного середовища. Це передбачає створення прозорого правового поля, забезпечення ефективного захисту прав інвесторів, скорочення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність та системну протидію корупційним ризикам. Поряд із цим важливим чинником довгострокового зростання залишається інвестування в людський капітал, що охоплює модернізацію освітньої системи, розвиток наукових досліджень, підтримку інноваційного підприємництва та формування сучасної технологічної екосистеми.

Таким чином, досвід Республіки Корея демонструє, що навіть за умов обмеженості природно-ресурсного потенціалу держава здатна досягти значного економічного прориву завдяки стратегічному плануванню, ефективній державній політиці, розвитку людського капіталу та підтримці інноваційного сектору. Для України цей досвід може стати цінним орієнтиром у процесі економічної модернізації, структурних реформ і післявоєнного відновлення національної економіки.

3.2 Перспективи українсько-корейського співробітництва у процесі післявоєнного відновлення України

Подальший розвиток відносин між Україною та Республікою Корея значною мірою пов'язується зі зміцненням економічного та політичного партнерства, одним із ключових напрямів якого є залучення південнокорейського бізнесу до процесу післявоєнного відновлення України. З огляду на масштаб руйнувань, спричинених війною, потреби у відбудові української економіки оцінюються у сотні мільярдів доларів США, що створює широкі можливості для міжнародного економічного співробітництва та активізації інвестиційної взаємодії.

Україна активно заохочує південнокорейські компанії до участі в реалізації стратегічно важливих проєктів у сферах енергетики, машинобудування, транспортної інфраструктури, автомобілебудування, видобувної промисловості, металургійного комплексу, управління водними ресурсами, а також розвитку місцевої інфраструктури та високошвидкісного залізничного сполучення з європейськими державами. Така широка сфера потенційної співпраці свідчить про зацікавленість української сторони у використанні технологічного, інвестиційного та управлінського потенціалу Республіки Корея у процесі економічного відновлення держави [32].

Важливим етапом у розвитку двостороннього співробітництва став офіційний візит до України у 2023 році делегації Республіки Корея на чолі з міністром територій, інфраструктури та транспорту Вон Хі Рьоном. До складу делегації увійшли представники провідних державних і приватних компаній, зокрема Samsung, Hyundai, Hyundai Rotem та інших великих корпорацій, які володіють значним потенціалом для участі у відновленні критично важливої інфраструктури та модернізації української економіки. Основною метою цього візиту стало практичне впровадження двосторонньої ініціативи співпраці у сфері післявоєнного відновлення [33].

Вагомим результатом двостороннього політичного діалогу стало підписання угоди щодо фінансової підтримки України в межах Фонду зовнішньоекономічного співробітництва Республіки Корея (EDCF). Уряд Південної Кореї підтвердив готовність надати Україні фінансову підтримку в середньо- та довгостроковій перспективі в обсязі понад 2 млрд доларів США. Крім того, корейська сторона висловила намір активно залучати як державний, так і приватний сектор до реалізації програм відновлення України у значно ширших масштабах.

Окремий акцент зроблено на реалізації інфраструктурних та урбаністичних проєктів. Зокрема, Корейська корпорація інфраструктурного та міського розвитку за кордоном (KIND) бере участь у розробленні генерального плану створення сучасної транспортної системи для Києва та Київського регіону, орієнтованої на принципи «розумного» та екологічно сталого міського розвитку за моделлю Сеула [34]. Також у співпраці з південнокорейськими партнерами реалізується концепція створення «розумного міста» в Умані, яка передбачає модернізацію інфраструктури, підвищення рівня енергоефективності, впровадження екологічно безпечних технологій та розвиток сучасних систем міської мобільності [34].

Таким чином, сучасний етап українсько-корейського співробітництва характеризується переходом від традиційного торговельно-економічного партнерства до більш масштабної стратегічної взаємодії, орієнтованої на післявоєнну реконструкцію, технологічну модернізацію та довгострокове економічне партнерство між двома державами.

Важливим напрямом сучасного українсько-корейського співробітництва є участь південнокорейських державних і приватних компаній у реалізації проєктів із післявоєнного відновлення української інфраструктури. Одним із перспективних напрямів виступає модернізація міжнародного аеропорту «Бориспіль», яка передбачає оновлення інфраструктурних об'єктів, технічного

обладнання, систем безпеки, а також розширення злітно-посадкової інфраструктури за участю Корпорації аеропортів Республіки Корея (КАС).

Не менш важливим напрямом двостороннього співробітництва є взаємодія у сфері екологічної інфраструктури. Зокрема, реалізація проєкту реконструкції очисних споруд у місті Буча здійснюватиметься за підтримки Корейського інституту екологічної промисловості та технологій (KEITI), що свідчить про поступове розширення українсько-корейської співпраці у сфері екологічної безпеки, охорони довкілля та сталого розвитку.

Окремий напрям партнерства пов'язаний із відновленням критично важливих об'єктів водної інфраструктури. Зокрема, до процесу відбудови дамби на Каховщині долучена Корейська корпорація водних ресурсів (K-Water), з якою укладено меморандум про взаєморозуміння, що передбачає надання технічної підтримки, консультативного супроводу, а також потенційне фінансування відповідних відновлювальних заходів.

У сфері транспортної інфраструктури особливе значення має співпраця щодо розвитку залізничного сполучення. Національна корпорація залізниць Республіки Корея (KNR) бере участь у реалізації проєктів модернізації транспортного сполучення між Україною та Польщею, що має важливе стратегічне значення для посилення логістичної інтеграції України до європейського транспортного простору та розширення міжнародних транспортних зв'язків.

З метою координації участі південнокорейського бізнесу в процесі відбудови України уряд Республіки Корея відкрив у Варшаві Центр співпраці з відновлення України, який покликаний виконувати функцію платформи для комунікації, обміну інформацією та налагодження партнерських зв'язків між українськими інституціями та корейськими компаніями. Додатковим кроком у цьому напрямі стало підписання меморандуму про співпрацю між Республікою Корея та Польщею щодо координації спільних зусиль у сфері відбудови

України, що підкреслює багатосторонній характер цього міжнародного партнерства.

Подальший розвиток співробітництва закріплюється низкою двосторонніх угод і меморандумів, укладених між профільними державними установами України та Республіки Корея. Зокрема, меморандум між корейськими інфраструктурними структурами та українськими органами, відповідальними за відновлення, спрямований на реалізацію спільних реконструкційних проєктів. Крім того, Корейська корпорація інфраструктурного та міського розвитку за кордоном (KIND) уклала угоду з українським Ощадбанком, що передбачає фінансову підтримку проєктів реконструкції та сприяння залученню інвестицій з боку південнокорейських компаній.

Перспективним напрямом двосторонньої взаємодії також виступає розвиток енергетичного сектору, зокрема у сферах гідроенергетики, відновлюваної енергетики, сонячної та вітрової генерації, а також впровадження сучасних технологічних рішень, включаючи малі модульні реактори та створення відповідної науково-виробничої бази на території України.

Важливим свідченням активізації українсько-корейського співробітництва стали міжнародні форуми, присвячені відбудові України. Зокрема, у жовтні 2023 року в Національних зборах Республіки Корея відбувся міжнародний форум, присвячений питанням відновлення України, у межах якого обговорювалися механізми фінансової, технічної та інституційної підтримки. Наступним кроком стала міжнародна конференція в межах форуму Smart GEO Expo-2023, під час якої особлива увага приділялася цифровим рішенням у сфері післяконфліктного відновлення та модернізації української інфраструктури. Результатом цього заходу стало підписання меморандуму про співпрацю між Korea Land & Housing Corporation та українським профільним міністерством.

Таким чином, сучасне українсько-корейське партнерство поступово трансформується у стратегічну модель довгострокового співробітництва,

орієнтовану не лише на відновлення зруйнованої інфраструктури, але й на технологічну модернізацію, розширення інвестиційної взаємодії та інтеграцію України у сучасний глобальний економічний простір.

Висновки до розділу

Отже, аналіз перспектив українсько-корейського економічного співробітництва, а також можливостей адаптації досвіду Республіки Корея для потреб розвитку України, свідчить про значний потенціал двостороннього партнерства. Економічна траєкторія Південної Кореї є прикладом успішної трансформації держави, яка завдяки ефективній системі державного управління, стратегічному економічному плануванню, розвитку промислового сектору, підтримці інноваційної діяльності та інвестуванню в людський капітал змогла досягти високого рівня соціально-економічного розвитку. Окремі складові цієї моделі можуть бути корисними для України за умови їх належної адаптації до національних економічних, політичних та соціальних умов.

Особливу цінність для України становить південнокорейський досвід у сферах індустріалізації, розвитку високотехнологічного виробництва, формування експортно орієнтованої економічної моделі та залучення іноземного капіталу. Водночас ефективне використання цього досвіду потребує формування сприятливого інвестиційного середовища, модернізації інституційної системи, підтримки інноваційного сектору економіки та цілеспрямованого розвитку людського потенціалу.

Сучасний етап українсько-корейських відносин демонструє перехід до нового рівня стратегічної взаємодії, особливо в контексті післявоєнного відновлення України. Участь південнокорейських компаній у реалізації інфраструктурних, енергетичних, транспортних і технологічних проєктів створює практичні передумови для подальшого поглиблення економічного партнерства між двома державами. Залучення корейських інвестицій, сучасних

технологій і управлінського досвіду може стати важливим чинником модернізації української економіки та прискорення процесів її відновлення.

Таким чином, Республіка Корея виступає не лише перспективним економічним партнером України, але й джерелом цінного практичного досвіду, використання якого може сприяти довгостроковому економічному розвитку, структурній модернізації національної економіки та зміцненню міжнародної конкурентоспроможності України.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було здійснено аналіз особливостей економічного розвитку Республіки Корея, визначено ключові чинники її економічного успіху, охарактеризовано сучасний стан українсько-корейського економічного співробітництва, а також окреслено перспективи використання південнокорейського досвіду для потреб розвитку України. Проведене дослідження підтвердило, що економічна трансформація Республіки Корея є одним із найбільш успішних прикладів модернізації національної економіки у світовій історії, оскільки країна за відносно короткий історичний період змогла пройти шлях від післявоєнної економічної руїни та зовнішньої залежності до статусу однієї з провідних високотехнологічних економік світу.

У ході дослідження встановлено, що визначальними чинниками економічного зростання Південної Кореї стали ефективна державна економічна політика, стратегічне планування розвитку, підтримка національного виробництва, формування експортно орієнтованої моделі господарювання, активне залучення іноземного капіталу, а також значні інвестиції в людський капітал, систему освіти, наукові дослідження та технологічний розвиток. Вагому роль у становленні сучасної південнокорейської економіки відіграли процеси індустріалізації, формування конкурентоспроможного промислового сектору та активна інтеграція держави у світову економічну систему.

Аналіз сучасного економічного стану Республіки Корея засвідчив, що країна зберігає високий рівень макроекономічної стабільності, демонструє значні обсяги валового внутрішнього продукту, високий рівень зовнішньоторговельної активності, потужний інвестиційний потенціал та стабільні позиції у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності. Попри наявність окремих викликів, серед яких залежність від зовнішніх ринків і геополітична напруженість на Корейському півострові, Південна Корея

продовжує залишатися одним із провідних економічних центрів Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Окремий акцент у дослідженні було зроблено на аналізі економічних відносин між Україною та Республікою Корея. Встановлено, що двостороннє співробітництво характеризується позитивною динамікою розвитку, особливо у сферах торгівлі послугами, інвестиційного партнерства, науково-технічної взаємодії та інфраструктурного співробітництва. Водночас аналіз торговельного балансу засвідчив наявність структурних диспропорцій у сфері товарної торгівлі, що свідчить про необхідність диверсифікації українського експорту та розширення взаємодії у високотехнологічних секторах економіки.

Дослідження також підтвердило, що досвід Республіки Корея може бути цінним для України в контексті економічної модернізації та післявоєнного відновлення. Особливе значення для України мають південнокорейські підходи до індустріального розвитку, підтримки стратегічно важливих галузей, стимулювання інноваційної діяльності, модернізації транспортної та енергетичної інфраструктури, а також формування сприятливого інвестиційного середовища. Водночас ефективне використання такого досвіду можливе лише за умови його належної адаптації до українських умов із урахуванням інституційних, економічних і безпекових особливостей держави.

Сучасний етап українсько-корейських відносин відкриває нові перспективи для розвитку стратегічного партнерства, особливо у сфері післявоєнної відбудови України. Участь південнокорейських компаній у реалізації інфраструктурних, енергетичних, транспортних і технологічних проєктів може стати важливим чинником економічного відновлення України, модернізації її господарського комплексу та інтеграції до сучасного глобального економічного простору.

Таким чином, поставлену мету дослідження було досягнуто, а визначені завдання реалізовано в повному обсязі. Отримані результати підтверджують, що

Республіка Корея є не лише прикладом успішного економічного розвитку, але й перспективним стратегічним партнером України, співпраця з яким може сприяти довгостроковому економічному зростанню, технологічному оновленню та підвищенню міжнародної конкурентоспроможності української економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cumings B. Korea's Place in the Sun: A Modern History. New York : W.W. Norton & Company, 2005. 560 p.
2. Cha V. The Impossible State: North Korea, Past and Future. New York : HarperCollins, 2012. 544 p.
3. Gaddis J. L. The Cold War: A New History. New York : Penguin Press, 2005. 352 p.
4. Harrison S. Korean Endgame: A Strategy for Reunification and U.S. Disengagement. Princeton : Princeton University Press, 2003. 456 p.
5. Socialist Constitution of the Democratic People's Republic of Korea. Pyongyang : Foreign Languages Publishing House, 2019.
6. Kim Jong Il. On the Juche Idea. Pyongyang : Foreign Languages Publishing House, 1982.
7. Договір між СРСР і КНДР про правову допомогу в цивільних, сімейних і кримінальних справах. 1957.
8. Agreement on Reconciliation, Non-Aggression, and Exchanges and Cooperation between South and North Korea. 1992.
9. Cumings B. The Korean War: A History. New York : Modern Library, 2010. 320 p.
10. Stueck W. The Korean War: An International History. Princeton : Princeton University Press, 1997. 488 p.
11. Korean War Armistice Agreement. Panmunjom, 27 July 1953.
12. Lankov A. North of the DMZ: Essays on Daily Life in North Korea. Jefferson : McFarland & Company, 2007. 350 p.
13. Armstrong C. K. The North Korean Revolution, 1945–1950. Ithaca : Cornell University Press, 2003. 288 p.
14. Seth M. J. A History of Korea: From Antiquity to the Present. Lanham : Rowman & Littlefield, 2010. 595 p.

15. Lankov A. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. Oxford : Oxford University Press, 2013. 283 p.
16. Seth M. J. A Concise History of Modern Korea: From the Late Nineteenth Century to the Present. Lanham : Rowman & Littlefield, 2019. 520 p.
17. Kim B. K., Vogel E. F. The Park Chung Hee Era: The Transformation of South Korea. Cambridge : Harvard University Press, 2011. 744 p.
18. Harrison S. S. Korean Endgame: A Strategy for Reunification and the U.S. Disengagement. Princeton, 2002. 448 p.
19. Kohli A. State-Directed Development: Political Power and Industrialization in the Global Periphery. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. 466 p.
20. Crapol E. James G. Blaine: Architect of Empire (Biographies in American Foreign Policy, № 4 / Edward P. Crapol. Wilmington, DE.: Scholarly Resources, 2000. 166 p.
21. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=KR&utm_source=chatgpt.com "GDP (current US\$) - Korea, Rep."
22. World Bank, IMF, Statistics Korea
23. https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?locations=KR&utm_source=chatgpt.com "Exports of goods and services (current US\$) - Korea, Rep."
24. https://data.worldbank.org/indicator/BM.GSR.FCTY.CD?locations=KR&utm_source=chatgpt.com "Primary income payments (BoP, current US\$) - Korea, Rep."
25. World Bank, IMF Balance of Payments Statistics.
26. Міністерство закордонних справ України. Республіка Корея: двосторонні відносини між Україною та Республікою Корея. URL: https://mfa.gov.ua (дата звернення: 12.05.2026).

27. Embassy of the Republic of Korea in Ukraine. Ukraine–Korea Relations. URL: <https://overseas.mofa.go.kr/ua-en/index.do> (дата звернення: 12.05.2026).
28. Korea Trade-Investment Promotion Agency (KOTRA). Trade and Investment Relations with Ukraine. URL: <https://www.kotra.or.kr> (дата звернення: 12.05.2026).
29. UNCTAD. World Investment Report. Geneva : United Nations, 2024.
30. Потехін О.В. Витоки формування американської доктрини ядерного нерозповсюдження. Політичні проблеми міжнародної безпеки у сфері протидії розповсюдженню ядерної зброї (кін. XX - поч. XXI ст.): монографія (ел. вид.) /за ред. Кудряченка А.І., Потехіна О.В. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. С. 74-78.
31. https://unctad.org/publication/world-investment-report-2025?utm_source=chatgpt.com "World Investment Report 2025: International investment in ..."
32. Курнишова Ю. Американо-китайське суперництво на сучасному етапі: тенденції та особливості. Стратегічні пріоритети. 2009. № 2. С.257–265.
33. Баранова Н. Східна Азія у доктринальних засадах тихоокеанської політики США (кінець 1990-х – 2000-і рр.). Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2002. Вип. 36. Ч. II. С. 76–78.
34. Погорська І., Лакішик Д. Зовнішня політика адміністрації Б. Обама в контексті американського глобального лідерства. Проблеми міжнародних відносин. 2011. № 2. С. 179–192.